

Pentekostal diakoni

Hvordan møter pinsebevegelsen de diakonale utfordringene?

Av: Rune Lian

**Diakonhjemmet Høgskole
Institutt for diakoni og ledelse
MGD 300 Masteroppgave i diakoni
Innleveringsfrist: 16.05.11
Ord: 23 129
Veileder: Kai Ingolf Johannesen**

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	5
1.1 Tema og bakgrunn for oppgaven	5
1.2 Problemstilling	6
1.3 Oppgavens mål og avgrensing.	6
1.4 Begrepsavklaringer	8
1.4.1 Pentekostal	8
1.4.2 «De diakonale utfordringene»	9
2 Teori	10
2.1 Diakoni	10
2.2 Plan for diakoni	10
2.3 Pinsebevegelsen	11
2.3.1 Historie	12
2.3.2 Hvem og hvor	13
2.3.3 Den Hellige Ånd	14
2.3.4 Åndsåp og Guds kraft	14
2.3.5 Åndens gaver	16
2.3.6 Nådegaven til å tjene	17
2.3.7 Nådegaven til å helbrede	17
2.3.8 Progressive Pentecostalism	18
2.3.9 Holistisk tjeneste	18
3 Metode	20
4 Analyse	22
4.1 Diakoniforståelse	22
4.2 Plan for diakoni	23
4.3 Diakontjenesten	27
4.4 D.H.Å og diakoni	28
4.5 Forkynnelse og utdanning	30
4.6 Diakonale utfordringer	31
4.7 Diakonalt arbeid i Norge	34
4.7.1 Evangeliesenteret	35
4.7.2 Stiftelsen Betania	36
4.7.3 Diakoni i den lokale pinsemenigheten	38
4.7.4 Norske pinselederes syn på diakoni	40
4.7.5 Misjon	43
4.8 Diakonalt arbeid i utlandet	45
4.8.1 Global pentecostalism	45
4.9 Pentekostal diakoni	51
4.9.1 «Å leve i Ånden»	52
4.9.2 Verdensbilde	53
4.9.3 Myndiggjørende	53
4.9.4 Innenfra eller utenfra	55
4.9.5 Ettermøtet	55
4.9.6 Helbredelse	56
4.9.7 Hensikten med diakonien	58
4.9.8 Innenfor og utenfor	59
5 Konklusjon	61

Forord

Det å jobbe innenfor det diakonale feltet er spennende og utfordrende. Det er uendelig mange diakonale oppgaver å ta fatt i og kirkesamfunn møter disse utfordringene svært forskjellig. Pinsebevegelsens diakoni er ikke et unntak i så måte og er i tillegg lite forsket på.

Behovet for informasjon om bevegelsens karitative og sosiale arbeid er stort. Ikke minst fordi bevegelsen vokser hurtigst i de deler av verden hvor de diakonale utfordringene er størst. Den pentekostale diakonien har særegenheter som bør kartlegges og tolkes. Bevegelsens tolkning av Bibelens diakoni påvirker mange menneskers valg og dagligliv.

Jeg vil benytte anledningen til å takke min veileder Kai Ingolf Johannessen og Diakonhjemmets lærere for gode tilbakemeldinger underveis. Jeg ønsker også å takke Heidi og barna for tålmodig og holdt ut med meg i denne skriveprosessen.

Tjøme i mai 2011. Rune Lian

Sammendrag

Problemstilling:

Pentekostal diakoni - Hvordan møter pinsebevegelsen de diakonale utfordringene?

Bakgrunn:

Pinsebevegelsen har blitt kalt «den tredje kraft» i kristenheten. På rundt hundre år har bevegelsen spredt seg over hele kloden og blitt svært innflytelsesrik, ikke minst i Afrika, Asia eller Sør – Amerika. Pinsebevegelsen er fortsatt i vekst og møter stadig nye diakonale utfordringer. Bevegelsens møte med disse utfordringene er i denne oppgaven under lupen.

Metode:

Denne oppgaven er en tekststudie. Utvalgte tekster gjennomgås. Tekststudien inneholder både et deskriptivt og et vurderende element. Den norske kirkes diakonisyn blir i oppgaven bruk som et «speil», men er ikke å regne som en norm.

Resultater:

De diakonale tiltakene er kreative og drives ofte med begrensede midler. Pinsebevegelsen har ikke en enhetlig forståelse av hva diakoni er, men bevegelsen opplever de samme diakonale utfordringene som alle andre kirkesamfunn. Pinsebevegelsen er inne i noe vi kan kalle en «diakonal vekkelse», dette er spesielt tydelig når man retter blikket mot den tredje verden. Bibelen og pinseerfaringen, dåpen i D.H.Å, er grunnlaget for bevegelsens diakonisyn. Pinsebevegelsen har helt fra oppstarten kjempet med forholdet mellom evangelisering og diakoni. Bevegelsen har tradisjonelt nedvurdert diakonien i forhold til evangeliseringen, men dette er i endring. Pinsebevegelsen møter de diakonale utfordringene med sitt særpreg, noe som resulterer i en egenartet diakonal metode.

Konklusjoner:

Utfordringen for pinsebevegelsen er nå at teologi, utdanning, litteratur og forkynnelse følger utviklingen som skjer på det diakonale området.

1 Innledning

1.1 Tema og bakgrunn for oppgaven

Pinsevevnenene er i dag verdens største protestantiske trossamfunn, og er stadig i økning. (Somdal 1990:100) Kirkeforskere regner med at over 500 millioner kristne er tilknyttet denne bevegelsen. Den påvirker i tillegg mange kirkesamfunn. I alle fall må de fleste forholde seg til den. Når en bevegelse har grep om ½ milliard mennesker er det viktig å ha kunnskap om de sentrale standpunkt bevegelsen har.

Omfanget av diakoni i et kirkesamfunn er et termometer på samfunnets sosiale engasjement. Å kartlegge hvordan bevegelsen møter de diakonale utfordringene er å finne ut hvordan det står til med diakonien i pinsebevegelsen.

Det er flere årsaker til at jeg ønsket å jobbe med dette temaet:

For det første: Mange med bakgrunn i en menighet preget av pinsebevegelsen opplever å møte ideer og holdninger, både hos seg selv og hos andre, som er forskjellige fra de som andre kirkesamfunn holder for helt sentrale. Jeg er selv en av disse. I min 4-årige utdanning til pastor lærte vi lite om diakoni. Omsorgsarbeid med utgangspunkt i menigheten var aldri et undervisningsområde og ble knapt nevnt. Etter fullførte studier jobbet jeg hos Pinsevevnenenes Evangeliesenter. Ordet diakoni, eller noen annen samlebetegnelse for det vi drev med var også her fraværende. Jeg hadde en opplevelse av at vi drev et arbeid helt i utkanten av kristenheten, og at det arbeidet vi gjorde og metodene vi brukte var mindreverdige i forhold til arbeidets målsetning om menneskers frelse og dåp i Den Hellige Ånd. Det å kunne gi mat, husrom, opplæring og verdighet var viktig men hadde ikke en egenverdi. Dette bidrar til at det for meg personlig oppleves som spennende å se nærmere på denne delen av pinsebevegelsen som jeg fortsatt kjenner lite til, og som jeg i tillegg tror det er forsket lite på.

For det andre: Det er viktig å kartlegge hva pinsebevegelsen opplever som de diakonale utfordringene og hvilke metoder bevegelsen bruker. Denne kartleggingen er også viktig for å kunne ha en god og åpen dialog kirkesamfunn mellom. Det er fort gjort å snakke forbi hverandre hvis man ikke har samme språk og samme forståelse. Pinsebevegelsen er kommet for å bli, og i enkelte land er dette i ferd med å bli den dominerende kristne trosretning. Jeg mener at norske kirkesamfunn er

lite klar over denne endringen i kristenheten på globalt plan og heller ikke tar inn over seg at disse endringene, på sikt, vil føre til endringer også her. Da tenker jeg her spesielt på synet på den tredje trosartikkel og bruken av nådegavene.

For det tredje: I mitt daglige arbeid som diakon i DNK har jeg har møtt flere mennesker som har hatt negative erfaringer i forhold til sin tid i bevegelsen, spesielt knyttet til sykdomsperioder, perioder med depresjoner, tunge økonomiske utfordringer og lignende. Tunge perioder der det som er lært i oppveksten eller undervist i menigheten skal fungere, men ikke gjør det. Sykdommen ble ikke borte etter forbønn, depresjonen satt fast selv om man fikk et visdomsord til løsning og økonomien ordnet seg ikke selv om man «sto i tro». Da mener jeg at det kan bidra positivt i prosessen å få svar på om pinsebevegelsen faktisk mener så og slik, eller om det kanskje er en lokal form for misforstått pinseteologi man har vært utsatt for. Dette er også med på å gjøre dette temaet svært aktuelt.

Fra bevegelsen starter i 1906 frem til i dag har den vokst, ikke bare i størrelse, men også i innhold. Det har vært skrevet mye om D.H.Å og nådegavene, men lite om hvilke konsekvenser denne bevegelsen har for diakonien i menighetene som er tilknyttet bevegelsen. Dette håper jeg denne oppgaven kan være med på å gi større kunnskap om.

1.2 Problemstilling

Denne oppgaven tar utgangspunkt i følgende problemstilling:
Hvordan møter pinsebevegelsen de diakonale utfordringene?

1.3 Oppgavens mål og avgrensing.

Jeg har ikke funnet andre hovedfag/master oppgaver som har denne vinklingen på temaet. Jeg fant mange bøker og mye forskning, spesielt fra Amerika, på temaer rundt pinsevekkelsen. Det finnes fagbøker med fokus på karitativt arbeid utført i bevegelsen, og også enkelt kapitler i pinseledernes oppbyggelseslitteratur som omhandler det diakonale arbeid. Jeg var tidlig av den oppfatning at utfordringen min ikke ble å finne stoff, men at utfordringen skulle bli å begrense seg og velge ut stoff som var relevant. En utfordring var naturligvis at mange kirkesamfunn rundt i verden ikke bruker begrepet diakoni. Det brukes begrep som «omsorgsarbeid», «sosialt

arbeid», «karitativt arbeid» og lignende. Variasjonen i begrepsbruken er stor. Jeg bruker i denne oppgaven, så langt det er mulig, begrepet «diakoni».

Når det gjaldt teoritilfanget var dette overraskende stort. En stor del av litteraturen var riktignok bare så vidt innom temaet, men likevel ble jeg overrasket. Både teori og praksis beskrives godt i bevegelsens egne bøker og av andre som har studert denne fra utsiden. Mye av litteraturen er engelskspråklig og noe viste seg vanskelig å få tak i her i Norge. Men jeg endte likevel opp med det jeg vil si er en god liste med bøker som var aktuelle. Utfordringen skulle bli utvelgelsen og avgrensningen.

Jeg bestemte meg tidlig for å snevre inn oppgaven til å gjelde menigheter knyttet til den tradisjonelle og historiske pinsebevegelsen, men bevegelsen ruller videre, spesielt i Sør-Amerika og Afrika og også i Norge. Det er mer korrekt å snakke om en bevegelse, pentecostalism, enn et kirkesamfunn. (Borgen 1993:249) Jeg vil ikke skille ut Norge som et «annerledesland» i pinsetradisjonen. Teologien er bemerkelsesverdig lik verden rundt, og Norge skiller seg ikke ut i stor nok grad til å gjøre noe større ut av det. De små forskjellene som dukker opp i denne oppgaven ettersom vi tar for oss en periode i bevegelsen eller forskjellen mellom land vil kommenteres underveis.

Den såkalte "trosbevegelsen" og andre karismatiske bevegelser har sine røtter i pinsebevegelsen. Dette er med på å gjøre bevegelsen vanskelig å definere. Den er i seg selv grensesprengende og det ble en utfordring å plassere enkelte diakonale synspunkt og holdninger innenfor eller utenfor bevegelsens arbeidsfelt. Dens teologi og syn på troens enkelte ledd er også noe forskjellig fra land til land. Den er styrt av landets egenart i større grad enn hva man kan si om de tradisjonelle konfesjoner. Jeg valgte derfor heller å gå etter bevegelsens kjennetegn. Disse kjennetegnene kommer vi tilbake til senere i oppgaven.

Jeg opplevde alt tidlig i oppgaven at jeg hadde behov for noe å «måle» pinsebevegelsens diakonisyn opp mot. Jeg valgte derfor å bruke noe jeg og mange av leserne kjenner, nemlig DNKs diakonisyn. Det fungerer i denne oppgaven som et speil. Mer om dette under metodekapitlet.

1.4 Begrepsavklaringer

1.4.1 Pentekostal

Den pentekostale bevegelsen er internasjonal og når inn i mange kirkesamfunn. Den organiserte pinsebevegelsen «eier» ikke begrepet: «pentekostal» og begrepet kan heller ikke endre innhold ettersom bevegelsen endrer seg. Begrepet er uløselig knyttet til bibelens pinseunder med ildtunger og tungetale. Erfaringene som den enkelte kristne gjør seg er ikke knyttet til et bestemt kirkesamfunn, men fins i ulike former også hos katolikker, lutheranere og andre. Lewi Pethrus, en av bevegelsens grunnleggere sier: «Kristendommen er en åndelig religion, der verken tempel, seremonier, presteskap, eller organisasjoner er nødvendige for at mennesket skal få samfunn med Gud» (Pethrus 1984:22) I selve oppgaven er jeg likevel fokusert på det man kan kalle den tradisjonelle pinsebevegelsen, organisasjoner som er knyttet til denne, mennesker som kaller seg pinsevenner og som har valgt å danne egne menigheter knyttet sammen i et nettverk som løselig strekker seg over hele verden.

«Pinsevekkelsen er heller ikke et bestemt samfunn, men en personlig opplevelse for alle kristne» (Edwardsen 1965:7) Arild Edwardsen peker her på kjernen av den pentakostale opplevelsen, den er personlig og ikke knyttet til kirkesamfunn. Den har sitt utspring i et møte med Den Hellige Ånd og er ofte livsendrende. Det er vanlig å tenke seg flere typer venner av pinsen: for det første den tradisjonelle, som «Assemblies of God», som har røtter tilbake til pinsevekkelsens start i USA. For det andre, pinsekirker som har oppstått uavhengig av den Amerikanske tradisjonen, feks «Winners Chapel» som startet i Nigeria og nå har menigheter i 38 Afrikanske land, som en kuriositet kan man nevne at modernemenigheten har verdens største auditorium med plass til 50400 mennesker. For det tredje, Ny – pentekostale menigheter som ofte er helt uavhengige og mange av disse blir i Norge kalt «trosmenigheter». For det fjerde, den karismatiske bevegelse, med medlemmer i de fleste trossamfunn og for det femte, «proto – karismatikere», kristne som ikke tenker på seg selv som verken pinsevenner eller karismatikere, men som likevel taler i tunger, ber for syke og forventer mirakler, og er åpne for at Gud taler til dem i drømmer og visjoner. (Miller 2007:25f) Alle disse gruppene er preget av vekkelsen som startet i noen få menigheter i USA i tiden rundt 1900. Jeg tar i denne oppgaven for meg menigheter i første og andre kategori. Litteraturen jeg legger til grunn for oppgaven er også hentet fra forfattere fra første og andre kategori.

I form og innhold skiller det pentakostale seg ikke veldig fra det karismatiske. Likhetene ligger i teologien rundt D.H.Å og nådegavebruk. Ellers kan det være stor forskjell i syn på dåp og sakramenter, menighetsoppbygging og embete. Det er likevel ikke den karismatiske bevegelsen som undersøkes i denne oppgaven.

1.4.2 «de diakonale utfordringene»

Når nøden er i endring, endres de diakonale utfordringene. Hva jeg mener med dette kan man lese ut av dette eksemplet fra Europa: «Baggrunden for den diakonale fornyelse i Tyskland i det 19. århundere lå i den sociale nød» (Foss 1992:106) Øyvind Foss nevner industrialisering og fremveksten av en stor, relativt fattig arbeidsklasse som hovedårsaken til en ny tid for diakonien. De store behovene krever store tiltak. Dette fører på sikt til at diakonien nesten vokser ut av kirken og mister sin lokale forankring. Dette er et eksempel som viser at utfordringene er stedege og i endring. I denne oppgaven møter vi diakonale utfordringer i forskjellige land og som løses på forskjellige måter.

I mitt arbeid med pinsebevegelsens diakoni regnet jeg intuitivt med å finne at bevegelsen jobbet innenfor rammene av menighets - diakonien, mens at utfordringer som krevde tyngre institusjoner og spesialisering ikke ble prioritert. Det samme gjelder «nye» utfordringer som miljøvern og kampen for global rettferdighet. Bevegelsens slagord «tilbake til urkristendommen» former muligens også dens syn på hva som er diakonale utfordringer. Bevegelsen ønsker kanskje ikke å gå utenom den enkle strukturen diakonien har i Bibelen. Noe som hindrer pinsebevegelsen i å ta på seg større utfordringer er at det strukturelt ikke ligger til rette for store fellesløft, menighetene i bevegelsen er kongregasjonalistiske.

Utfordringene er nært knyttet til valg av metode. Hva bevegelsen faktisk gjør i møte med utfordringene. Her er det også forskjeller fra det ene kirkesamfunnet til det andre. Teologien farvelegger den diakonale metoden. Ikke minst vil pinsebevegelsen ønske å vende seg til den tredje trosartikkel og involvere D.H.Å i sine metoder. Metoder som innebærer bruken av nådegaver og forbønnshandlinger.

Jeg vil ganske enkelt summere opp dette avsnittet med å si at utfordringene er de samme for alle kirkesamfunn og pinsebevegelsen, med lokale variasjoner. Vi møter sykdom, fattigdom, sult, ensomhet osv. Forskjellen ligger i hvordan vi velger å møte disse utfordringene.

2 Teori

2.1 *Diakoni*

I den gamle diakoniplanen for D.N.K stod det at «diakoni er kirkens medmenneskelige omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og den tjeneste som i særlig grad er rettet mot mennesker i nød»(Borgen 1993:136) Spesielt begrepet «mennesker i nød» vil være dekkende for gruppen diakonien i pinsebevegelsen ønsker å nå ut til. Ordet diakoni benyttes sjeldent i bevegelsens litteratur. De stedene begrepet brukes er det med en slik forståelse. Andre ord som bevegelsen bruker er: sosialt arbeid, omsorgsarbeid, karitativt arbeid og lignende.

Pinsebevegelsen har helt fra starten kjempet med forholdet mellom evangelisering og diakoni. (Wilkinson 2007:75) Ikke minst på grunn av bevegelsenes eskatologiske fokus. Denne har hatt en helt fremtredende plass i bevegelsens historie og har vært med på å gjøre evangeliserings- og misjonsarbeidet til de to store satsningsområdene. (Borgen 1993:252f)

Pinsebevegelsen har ikke som D.N.K ansatte diakoner. Den klassiske embetstanken med; biskop, prest og diakon er ikke tilstede i deres organisatoriske tenkning. Til grunn for bevegelsenes organisering ligger troen på tjenestegaver og utdelingen av nådegaver. Dette betyr selvsagt ikke at det ikke er mennesker som bedriver det vi kaller diakoni eller at det ikke finnes mennesker i bevegelsen som opplever et kall til å arbeide innenfor de diakonale områdene. Yrkestittelen «diakon» har et innhold som er ulikt det vi finner i DNK.

2.2 *Diakoniplan*

Den norske kirke innførte etter kirkemøtevedtak i 2007 ny diakoniplan. Denne planen utvider på mange måter diakoniens horisont og arbeidsfelt fra tidligere diakoniplaner. Den forrige planen hadde et helt klar fokus på klassisk diakoni, med forankring i den lokale menigheten. Den nye diakoniplanen hviler på fire hovedpunkt eller søyler.

Disse er:

- nestekjærighet
- inkluderende fellesskap
- vern om skaperverket
- kamp for rettferdighet

I søyle nummer en: «*nestekjærlighet*» ser planen for seg en målsetting der «den lokale menigheten har et omsorgsarbeid rettet mot lokale utfordringer» og at «kirke og menighet inspirerer til et liv i nestekjærlighet»

Søyle nummer to: «*inkluderende fellesskap*» ønsker at «menighetenes fellesskap er åpne og inkluderende» og videre at «menigheten deltar aktivt med å styrke fellesskap og nettverk generelt i lokalsamfunn».

Søyle nummer tre: «*vern om skaperverket*» ser for seg at «kirke og menighet arbeider med den bibelske forståelsen av Guds skaperverk og mennesket som en del av det» og at «menigheten og den enkelte bidrar aktivt og konkret til en positiv livsstil som fremmer balanse og helhet.»

I søyle nummer fire: «*kamp for rettferdighet*» vil planen oppfordre til at «kirke og menighet engasjerer seg i rettferdig fordeling av verdens ressurser» og at «kirke og menighet står opp for mennesker som får sitt menneskeverd krenket.» (Kirkerådet 2007:16f)

2.3 *Pinsebevegelsen*

Pinsebevegelsen er kristendommens raskest voksende gruppering. Den representerer en fjerdedel av alle kristne med ca 500 millioner medlemmer. (Anderson 2004:1) Dette tallet varierer sterkt i de enkelte kildene, fra 100 millioner til 700 millioner medlemmer. I 2009 hadde bevegelsen rundt 40 000 medlemmer i Norge som er fordelt på 290 menigheter.

Det fremste kjennetegnet ved pinsebevegelsen har alltid vært dåpen i Den Hellige Ånd og den *personlige* erfaringen dette innebærer. Tungetalen regnes som det normale tegnet på at åndsdaopen har funnet sted. Denne dåpen er veien inn i «Åndens åpenbaringsdimensjon» (Borgen 1993:250). Man har etter denne erfaringen med andre ord muligheten til å forstå Guds ord og Guds vilje i større grad en tidligere. Det er også først etter denne dåpen den kristne har tilgang til nådegavene som er beskrevet i det nye testamentet. I møtene sine gir pinsevevnnene rom for spontane innslag – som bønn, lovsang og bruk av nådegaver.

Det er vanskelig å gi en kort beskrivelse av bevegelsens innhold, Stanley M. Burgess gir følgende, som jeg synes rommer mye:

«The characteristics of Pentecostalism include; exuberant worship; an emphasis on subjective religious experience and spiritual gifts; claims of supernatural miracles, signs and wonders – including a language of experiential spirituality, rather than of theology; a mystical «life in the Spirit» by which they daily live out the will of God» (Burgess 1988:15)

Pinsebevegelsen har blitt kalt «den tredje kraft» i kristenheten, sammen med den katolske kirke og den protestantiske bevegelse. (Engelsviken 1981:11) Den har spredt seg over hele kloden på rundt hundre år og har sammen med den karismatiske bevegelse blitt svært innflytelsesrik i de fleste kirkesamfunn. Bevegelsen har tilført nye ideer til kristendommen som igjen har ført til ny teologisk tenkning og refleksjon.

Menighetene er kongregasjonalistiske, dvs at menighetene ikke har noe nasjonalt eller internasjonalt styringsorgan over seg. (Borgen 1993:17) Likevel finnes det, som vi skal se videre i oppgaven, endel fellestiltak som bringer menighetene sammen.

2.3.1 Historie

Pinsebevegelsen regner selv at den har sine røtter i metodismen og hellighetsbevegelsen på 1800 tallet. (Synan 1997:24ff) Det vekker oppsikt når Los Angeles Times 18 april 1906 skriver om tungetale og tydning av denne. Denne lokale vekkelsen i Azusa street L.A, vokser raskt og får tidlig besøk av nysgjerrige fra alle verdenshjørner. Vekkelsen varte i tre og et halvt år og i løpet av disse årene besøkte tusenvis av utlendinger menigheten og tok med seg inspirasjonen tilbake til sine egne menigheter. I løpet av hundre år har bevegelsen vokst hurtig og teller i dag en halv milliard mennesker.

Overgangen fra 1800 tallets hellighetsbevegelse til vår tids pinsebevegelse er mer glidende enn man ofte tenker seg. Det er også vanskelig å se bevegelsens grenser. Vinson Synan, forfatteren av *The Holiness – Pentecostal tradition* skriver i boken sin at pinsevekkelsen i dag når inn i alle karismatiske miljøer og preger både trosliv og gudstjenesteliv. (Synan 1997:32) Dette gjør at man finner spor av bevegelsens tankegods i de fleste menigheter, noe som gjør det vanskelig å si hvor pinsevekkelsen begynner og hvor den slutter. Bevegelsen preger hele kristenheten på en eller annen måte. Enten det gjelder de som står og heier på bevegelsen eller det gjelder de som ikke ønsker å ha noen del av den.

Til Norge kom pinsebevegelsen med Barratt i 1906. Søndag 23. desember, etter ett år på reise i Amerika, holder han møte i Turnhallen i Oslo. Her blir mennesker møtt og man opplever «en mægtig kraft over hjerterne – den Helligaands kraft» (Bloch-Hoell 1956:140) På under ett år hadde denne vekkelsen feid over store deler av U.S.A og var nå, med Barratt, kommet til Europa. Barratt ble svært viktig for bevegelsen i Norge og Europa. Han møtte tildels stor motstand i sin samtid, særlig i forhold til de ytre tegnene som feks tungetalen, men også i forhold til synet på troende dåp og synet på nattverd.

Den kanskje største overraskelsen i pinsehistorien så langt, kom i 1967 når Pave Paul VI kalte pinsevekkelsen for en historisk mulighet for kristenheten. Den katolske kirke åpnet gjennom Vat II for samarbeid og dialog med de protestantiske kirkene, og i forlengelsen av denne prosessen opplevde deler av den katolske kirke en berøring av pinsevekkelsen, ikke minst i U.S.A. (Synan 1997:178)

2.3.2 Hvem og hvor.

«The Pentecostal message of hope and power appealed to people in the low social strata» (Dempster 1999:183) sitatet er hentet fra forskeren Jungja Ma som i dette tilfellet snakker om øst og sørøst Asia. Vekkelsen har i løpet av forholdsvis få år fått mer enn fotfeste i alle verdens hjørner. Bevegelsen vokser raskt og den vokser mest i den delen av verden som har flest fattige, det vil si Sør - Amerika, midt og sør - Afrika og deler av Asia.

I Europa og Norge kan man se at grupperinger som på en eller annen måte opplever seg som ”utenfor” storsamfunnet har valgt bevegelsen som tilholdssted for religiøs utøvelse. I Norge gjelder dette for eksempel «de reisende» og da spesielt romanifolket. Denne gruppen som nesten i samlet flokk lot seg omvende og tillegges den norske pinsebevegelsen i 1950-årene. I følge avisen Norge Idag er 80 – 90 % av romanifolket i Norge pinsevenner. (Norge Idag 2008) Pinsebevegelsen stod utenfor myndighetenes kontroll, med mye sang og musikk, med en fri liturgi og frie vitnesbyrd, noe som tydeligvis passet disse gruppene godt. Fortsatt kan man se noe av dette i den vestlige verden, en undersøkelse gjort i U.S.A på slutten av 60-tallet viser at medlemmer av den episkopale kirken hadde høyest sosial status, mens medlemmer av pinsekirker hadde lavest. (Synan 1997:157)

I Afrika og Asia er det som nevnt også de fattige som legges til menighetene. I verdens største pinsemenighet som ligger i Sør-Korea; «Yoido Full Gospel Church», var de første

medlemmene fattige bønder og enker. I dag er det ikke bare i pinsemenigheter at man hører pinsebudskapet om «Gud som helbreder og velsigner». Dette er det vanligste budskapet forkynt i alle landets menigheter uansett konfesjon. Til og med i «umulige» land, som Japan som har vært et av de vanskeligste land i verden for kristen misjon, har det de siste årene vært en sterk økning i menigheter og antall pinsekristne. Pinsevekkelsen har potensiale til å vokse der kristendommen tidligere har hatt vanskelighet med å få fotfeste. Likevel er ikke alt like rosenrødt. Mange reagerer på bevegelsens tafatthet i å engasjere seg i ikke-åndelige problemstillinger. Jungja Ma kritiserer pinsebevegelsen i Asia for å være lite opptatt av verden utenfor kirken, de er opptatt av «religious matters only». (Dempster 1999:184)

«Pentecostalism has generated a global culture which shares a common spirituality» (Dempster 1999:127) Selv om de enkelte områder av verden har forskjeller som er merkbare, er det likhetene i den globale pinsevekkelsen som er det fremste kjennetegnet. Det at bevegelsen har hatt så stort innpass hos de marginaliserte er et av disse kjennetegnene, og noe som gjør at bevegelsen er spesielt viktig å kartlegge ut fra et diakonalt ståsted.

2.3.3 Den Hellige Ånd

Pinsebevegelsen fastholder den oldkirkelige bekjennelsen av en treenig Gud: Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd. Alle kristne er født på ny av Ånden, men dermed er ikke Åndens gjerning med den enkelte fullført, vil bevegelsen vektlegge. Dette er kun starten på et dynamisk liv hvor man stadig mottar Åndens kraft. (Borgen 1993:249)

Den tredje trosartikkel, troen på og opplevelsen av D.H.Å, er helt sentral i pinsebevegelsens selvforståelse. Bevegelsen har røtter i en spesiell utgytelse av D.H.Å på slutten av 1800 og begynnelsen av 1900-tallet. (Skaug 1994:12) Utgytelsen for 100 år siden førte til at nådegavene ble sett på i nytt lys. De var ikke lenger noe som hørte fortiden til og som var avgrenset til menighetens første tid.

2.3.4 Åndsåp og Guds kraft.

Helt sentral for bevegelsen er Åndens dåp, denne skiller seg fra vanndåpen og bygger på tekster i NT som hvor det nevnes åndsåpen, ikke minst Jesu ord i Apostlenes gjerninger om at disiplene skal døpes med ånd. (Ap. gj 1,5) Åndens dåp er videre inngangen til Åndens gaver;

nådegavene. «Den Hellige Ånd vil både helliggjøre den troende og utruste ham til tjeneste» (Borgen 1993:249)

Et annet aspekt ved bevegelsens fokus på D.H.Å er ønsket om at virksomheten, møter og aktiviteter skal være preget av Guds kraft. Man skal ikke «gå i egen kraft», men være lydhøre og åpne for det som Gud måtte ønske å gjøre. Anklagen mot de tradisjonelle kirkesamfunn er at disse er uten kraft og av den grunn ikke ser tegn og under. Pinsepastor Chuck Smith sier i boken sin *Frukten er kjærlighet*: «Da vi mottok Jesus som vår Frelser og bad ham komme inn i våre liv, begynte D.H.Å å ta bolig i oss. Men Gud har noe mer – den vidunderlige kraftoverføringen». (Smith 1986:35) Med «den vidunderlige kraftoverføringen» mener han åndsåpen eller det å bli fylt av D.H.Å.

Mennesket er i all hovedsak «åndelig» kraftløse. Men hvis man åpner seg for kraften fra himmelen vil denne kunne kanaliseres gjennom den enkelte kristne og ut i verden. Å være kraftløs vil innebære å ikke ha D.H.Ås fylde. Opplevelsen av å bli fylt av Ånden må ikke forveksles med Åndens dåp, dåpen skjer bare en gang mens man oppfordres til stadig å søke og bli fylt av Ånden. (Somdal 1990:107) Er man uten Åndens fylde vil nådegavene ikke være i funksjon og muligheten til å se og agere i det usynlige, hvor alt har sitt opphav, er lenger ikke mulig.

«Uten kraften fra D.H.Å kommer vi til å svikte hver gang det blir ramme alvor og påkjenningene kommer» (Smith 1986:41) For å holde ut i arbeidet over tid og kunne overvinne prøvelser er kraften fra D.H.Å helt avgjørende. Det er ingen selvfølge at man skal lykkes.

««Åndens frukt er kjærlighet. Det virkelige beviset på at Guds Ånd fyller et menneskes liv, er kjærligheten». (Smith 1986:100) Chuck Smith peker her på et element som dukker opp hos de fleste forfatterne av pinsebevegelsens oppbyggelseslitteratur, nemlig at åndsåp og nådegaveutrustningen har en retning. Kraften og nådegavene skal brukes til noe, de skal ikke bare være til eget bruk. Det skal fungere som en spire til å virkeliggjøre Guds kjærlighet i verden. Kritikken av karismatikken fra andre kirkesamfunn går ofte på mistanken om egoisme.

For den pentekostale diakonien er den kraften man kan hente ut av disse møtene med Gud helt avgjørende. Troen på at man går i Guds kraft er helt avgjørende for bevegelsens selvforståelse. Et arbeid som går trått står i fare for å bli lagt ned på grunn av fravær av Guds kraft og velsignelse.

2.3.5 Åndens gaver

Nådegavene har i hovedsak to hensikter; for det første skal de stadfeste ordet og for det andre skal de oppbygge menigheten. (Jacobsen 1983:27) Nådegavene er til for mennesket og er et svar på det menneskelige behov. Siden nådegavene er gitt for å oppbygge menigheten er det naturlig å tenke seg at de også har en diakonal funksjon, og at dette er et viktig aspekt i hvordan bevegelsen møter de diakonale utfordringene.

Det er vanlig å dele gavene inn i tre grupperinger:

- Åpenbaringsgavene – kunnskapsord, visdomsord og evnen til å prøve ånder.
- Kraftgavene – helbrede, undergjæringer og en særskilt trosgave.
- Inspirasjonsgavene – tungetale, tydning av tungetale og profeti.

Nådegavene er et middel og en metode for pinsebevegelses diakoni. I møte med et behov vil de nevnte nådegavene, ideelt sett, tre i kraft og være med på å løse den aktuelle utfordringen. «Den hellige Ånd må få slippe til i min sjel og gjennom mitt legeme før nådegavene virker i den synlige verden.»(Skaug 1994:21) Det er en bevegelse fra det usynlige inn i den synlige verden. Ideelt sett vil man i møte med den syke be for denne og så vil helbredelse finne sted. Ideelt sett vil man i møtet med den deprimerte oppleve å få et visdom/kunnskapsord som kan sette denne fri fra depresjonen.

Om gavene kan aktiveres av eieren eller bare dukker opp enkelte ganger uavhengig av brukerens ønske er også tema i mange sammenhenger. De fleste bruker tungetalen som et bønnespråk, noe som man kan «slår på og av» som man måtte ønske. Dette vil muligens også gjelde de andre gavene, man feks «slår på» gaven i forkant av ettermøtet. Man kan ved hjelp av nådegaven nå oppdage sykdom i forsamlingen ved at man feks får vondt på samme stedet som den syke. Det at man kjenner denne fantomsmerter blir da en bekreftelse på at dette er øyeblikket den syke skal oppleve helbredelse og vedkommende blir inviterer frem til forbønn. Det samme gjelder i samtale og sjelesorg, man kan da aktivere gavene for å motta kunnskapsord eller en annen gave. Om man har «kontroll» over gave blir da viktig for å kunne stå i en kontinuerlig tjeneste. (Smith 1986:103)

Nådegavene: visdomsord og kunnskapsord, har som hensikt å sette livet på plass i vanskelige situasjoner. «Rett ord i rett tid, en overnaturlig måte som løser en spesiell situasjon» (Skaug 1994:63) Disse nådegaven kan åpenbare ting som en ønsker å holde skjult men som skader ens kristenliv, dette kan være ting som oppleves som skammelige, skyld man bærer med seg osv. Nådegaven kan også åpenbare ting som ligger i underbevisstheten, feks overgrep i barneår. Denne

gaven er ofte i bruk på slutten av et pinsemøte, i det såkalte «ettermøtet». Her blir menigheten og besøkende invitert frem til forbønn og omsorg. Dette gjør ettermøtet til en viktig arena for diakoni i pinsebevegelsen. Sorgarbeid, sjelesorg, bønn for syke, omsorg i det å bli sett og hørt, her er det mange behov som faller sammen og i enkelte pinsesammenhenger er dette den viktigste delen av møtet.

Alle nådegavene bør være i funksjon i en pinsemenighet, men det er to nådegaver som er av spesiell interesse for denne oppgaven, nemlig «nådegaven til å tjene» og «nådegaven til å helbrede». Disse to er spesielt rettet mot de nødlidende og det diakonale feltet.

2.3.6 Nådegaven til å tjene

Nådegaven til å tjene kan vi bla lese om i 1.Kor. 12, 28. Mennesker som har denne nådegaven kjennetegnes av en glede i tjenesten, det å hjelpe andre er ikke et ork, man opplever ikke tjenesten som en byrde. Jesus er forbildet på den gode tjener og forbilde for diakonien. (Somdal 1990:138) Bevegelsen har ingen egen utdanning for diakoni og har i Norge ingen ansatte diakoner. Diakontjenesten hviler på frivillighet. Ideelt sett skal den som driver dette arbeidet inneha nådegaven til å tjene, men om dette er tilfelle er vanskelig å svare på.

2.3.7 Nådegaven til å helbrede

«Nådegaven til å helbrede er en av de viktigste av Åndens gaver.» (Svensson 1991:136) Pinsebevegelsen har et sterkt fokus på helbredelse ved bønn. Mirakler skal være en naturlig del av den kristnes liv. Selv om pinsebevegelsen har diakonale sykehus, ikke minst på misjonsfeltet, er det helbredelse gjennom forbønn som er fokusert på i litteraturen og forkynnelsen. Dr. Paul Younggi Cho, pastor i verden største pinsemenighet som ligger i Sør - Korea, forklarer den åndelige dimensjon som den «fjerde dimensjon», den troende skal kunne «gå inn» i en fjerde dimensjon, og ved hjelp av D.H.Å utføre helbredelser. (Cho 1980:39ff)

«En helbredelse skjer ikke på et sekund. En helbredelse er som en prosess. Den starter i forbønnsøyeblikket, kan vare i noen timer, dager, kanskje måneder. Et mirakel skjer øyeblikkelig.» (Skaug 1994:71) I motsetning til hva mange tenker har pinsebevegelsen en differensiering mellom helbredelse og mirakel. Roger Skaug er i boken sin «Nådegavebruk for alminnelige mennesker» tydelig på at det er D.H.Å som eier gavene, ikke den enkelte kristne. Han ber også om at den enkelte må være varsom og ikke presse seg på i forbønns-situasjonen.

2.3.8 Progressive Pentecostalism.

Litteratur og studier når det gjelder pinsebevegelsen er økende, men når det gjelder studier rundt bevegelsens sosiale engasjement er det fortsatt ikke mye å hente. I 2007 kom det som må sies å være den mest omfattende studien. Denne ble utgitt av Donald E. Miller og Tetsunao Yamamori og gir et godt innblikk i bevegelsens diakonale arbeid. Over en fireårs periode reiste de to rundt på fire kontinenter og besøkte tyve land hvor de intervjuet ledere av sosiale prosjekter eid av pinsebevegelsen.

Undersøkelsen viser at det har skjedd en endring i bevegelsens holdning til sosialt arbeid, fra å ha blikket rettet mot menneskets frelse ser man et større engasjement rundt de sosiale utfordringene menigheten måtte støte på. I mangelen på et egnet begrep på denne nye bevegelsen i pinserekkene valgte forfatterne å kalle det for «Progressive Pentecostalism». (Miller 2007:2) De mener videre at møtet med tradisjonelle evangelikale menigheter, spesielt på misjonsfeltet, har ført til en endring på dette området.

«Pentecostals – their social capital and networks – represent the most independent, selfinitiated popular movment to be found in latin America today» (Cleary 1997:231) Pinsebevegelsen har et nettverk som strekker seg over landegrensene og kulturer. Det er stor utveksling av evangelister, profeter, studenter på bibelskoler og ny litteratur finner raskt veien over landegrensene.

Bevegelsen har lenge kjempet med relasjonen mellom evangelisering og sosialt engasjement. Men flere og flere menigheter arbeider nå ut fra et holistisk syn der man ser at det ene henger sammen med det andre. Likevel er bevegelsen ikke interessert i bli opplevd som en sosial, politisk eller kulturell bevegelse. Funksjonen er fortsatt religiøs og fokuset er å utbre Guds rike. På verdensbasis er denne type hjelpearbeid på fremmarsj. Tidligere nevnte Dr. Wilkinson mener at såkalt «faith-based social service» er en av de største aktørene i enkelte land i Latin Amerika, Afrika og Asia.

2.3.9 Holistisk tjeneste

Tanken om en holistisk tjeneste har vokst frem i pinsebevegelsen de senere årene etter at man har begynt å tvile på at evangelisering alene er nok til å møte menneskenes behov. Evangelisering bør aldri stå alene, men den må bli troverdig gjennom å møte hele menneskets

behov. Likeledes er tanken at omsorgstjenesten ikke må bli stående alene, uten å betjene menneskets åndelige behov. I undersøkelse gjort av Miller/Yamamori svarte pinseledere verden over at Jesus møtte menneskers fysiske behov *før* han adresserte de åndelige behov. (Miller 2007:59)

Å kun møte menneskers fysiske behov er ikke nok, vil bevegelsen stå fast ved. Det vil bare lette på problemene midlertidig. En rusmisbruker må få erstattet tomrommet som oppstår med noe «annet». Dette andre er hos bevegelsen et møte med Jesus og Guds kjærlighet. Å kunne møte hele mennesket, dets ånd, sjel og legeme gjør hjelpen mest effektiv. Dette krever mye av hjelpearbeideren, det å fylle alle disse rollene i det diakonale arbeidet krever en helt spesiell utrustning og motivasjon.

3 Metode

Jeg ønsker i hovedsak å benytte meg av tekststudier. Jeg mener dette er den best egnete fremgangsmåten for å belyse problemstillingen. Oppgaven vil inneholde både et deskriptivt og vurderende element. I lys av den deskriptive målsettingen vil jeg prøve å gi en mest mulig helhetlig fremstilling av pinsebevegelsene diakonisynt. Jeg har ingen grunn til tro at tidligere forskning innenfor dette feltet på noen måte er feil, men jeg har en opplevelse av at forskningen ikke er dekkende og ønsker derfor med denne oppgaven å utfylle den eksisterende forskningen på dette området.

I min tekststudie studerer jeg blant annet de viktigste skriftene til de mest profilerte lederne i bevegelsen, det vil si primærkilder som ikke har vært utsatt for tolkning. For å beskrive bevegelsens oppstart og veivalg velger jeg som hovedkilder T.B. Barrath og Lewi Pethrus, disse er sentrale i utmeislingen av pinsebevegelsens teologi, ikke minst her i Norge. Videre ønsker jeg å trekke inn sentrale forfattere fra hele verden som har preget bevegelsen i nyere tid: Leder av Troens Bevis Arild Edvardsen fra Norge, Pastor Chuck Smith fra USA og Dr. Paul Yonggi Cho fra Sør-Korea for å nevne de mest sentrale i denne oppgaven. Jeg mener det er viktig å ta for seg disse lederfigurene og hva de sier om temaet diakoni. De fleste pinsevenner har en eller flere av disse i bokhyllen og pastorer i de forskjellige pinsemenighetene rundt i verden er preget av disse skriftenes teologi. Oppbyggelsesbøkene fra disse pinselederne er i stor grad pinsebevegelsens teologiske manifest.

Jeg tar også for meg skrifter som beskriver bevegelses teologi på dette området og skrifter som ser bevegelsen fra utsiden. Fra Norge bruker jeg Alf Somdal og Nils E. Bloch – Hoell. Fra andre land bruker jeg blant annet forfatterne Vinson Synan og Alan Anderson. Disse kildene er spesielt viktige i teoridelen av denne oppgaven, men blir også å finne videre i analysen.

En viktig kilde for oppgaven er en større undersøkelse gjort av Donald E. Miller, direktør for «Religion and civic culture» på universitetet i Sør California og Tetsunao Yamamori, leder i «Food to the Hungry» avsluttet i 2007. De ser den nye trenden i pinsebevegelse og ser at i løpet av de siste ti årene har det vært en diakonal vekking. «In many ways, Pentecostals are the «new kids» on the block. In the last decade, they have started to move out of their otherworldly bunkers and into the world.»(Miller 2007:66) Denne undersøkelsen må sies å være unik og flere av eksemplene i denne oppgaven på hvordan pinsebevegelsen møter de diakonale utfordringene er hentet herfra.

For å hjelpe meg å synliggjøre pinsebevegelsens diakoni bruker jeg DNKs diakonisyn som et speil for bevegelsens diakonisyn. Jeg bruker ikke DNKs diakonisyn som norm, og sier ikke at dette er den «riktige» forståelsen av diakoni. Jeg vil i hovedsak bruke DNKs «Plan for diakoni». I tillegg bruker jeg noen få skrifter om D.H.Å og nådegavebruk slik det er forstått av DNK. I oppgaven tar for meg diakonifeltet som det er forstått og blir løst av DNK og ser på hvordan det forstås og løses av pinsebevegelsen. Det viste seg for eksempel å være områder som forstås som diakoni av pinsebevegelsen, som ikke på en naturlig måte kommer i kategorien diakoni i DNK. Dette er spesielt knyttet til bevegelsens forståelse av nådegavebruk. Nådegaven «kunnskapsord», som kan sette mennesker fri fra depresjon på et øyeblikk er et eksempel på dette.

Jeg vil til slutt si at nådegavene og bruken av disse er i sterk fokus i pinsevennes forkynnelse og litteratur. Etter å ha lest mange av bevegelsens mest sentrale oppbyggelsesbøker i forbindelse med denne oppgaven, er det helt tydelig at fokuset på D.H.Å og nådegavebruken er helt sentralt i bevegelsens teologi. Dette fokuset vil igjen være med på å sette farge på pinsebevegelsens diakonisyn. Dette er grunnen til at jeg tror det er viktig å forsøke å klargjøre bevegelsens egenart på dette punktet. Dette punktet er helt avgjørende for å forstå bevegelsens holdninger til diakonalt arbeid og hvordan dette arbeidet løses, og vil på dette grunnlaget oppta en relativt stor del av denne oppgaven.

4 Analyse

4.1 Diakoniforståelse

Pinsebevegelsen har ikke arbeidet med innholdet i diakonien i like stor grad som DNK, hverken her i Norge eller i andre land. Pinsebevegelsens forståelse av diakoni er knyttet opp mot diakontjenesten slik den er beskrevet i Apostlenes gjerninger og i Paulus omtale om nådegaven til å tjene.

Så vi kan stille oss spørsmålet: «Hva er diakoni for pinsebevegelsen?». Det er ingen tvil om at det er en utfordring å behandle begrepet ”diakoni”, når begrepet ikke forstås likt i den globale kirke og når ordet ”diakoni” nesten ikke brukes av bevegelsen som skal under lupen. At vi har denne «sekkebetegnelse» kalt diakoni i DNK og i flere av de andre lutherske kirkene, er egentlig forholdsvis unikt. DNK har puttet mye i sekken! - miljøvern, fellesskapsbyggende arbeid, kamp for rettferdighet og utfordringene rundt det å vise nestekjærlighet. DNK syn på diakoni er da også forholdsvis gjennomarbeidet, spesielt med tanke på den nye diakoniplanen. Temaer som «vern om skaperverket» og «kamp for rettferdighet» er fremmede arbeidsområder for mange kirkesamfunn og da også pinsebevegelsen. Bevegelsen har, som vi skal se videre i oppgaven, mye arbeid som faller inn under disse temaene, spesielt når det gjelder «kamp for rettferdighet». Arbeidet er da utviklet for å møte lokale utfordringer og er ikke tenkt satt inn i en global ramme. Dette til tross for at arbeidet som drives godt kan ha en positiv innvirkning også globalt. Arbeidet har heller ikke som mål å sette standarden for pinsebevegelsens diakonisyn.

I spørsmålsstillingen spør jeg om hvordan pinsebevegelsen møter de diakonale utfordringene. Alt fra bevegelsens spede begynnelse har det vært et ønske om å bruke tid og midler på å drive evangelisering og misjon. Utfordringen har ligget i å få mennesker til å ta imot frelsen. Når diakonale utfordringer dukker opp skapte disse spørsmålene uenighet om hva den lokale menigheten, eller bevegelsen nasjonalt skulle engasjere seg i. «Vi har det klart for oss at de åndelige spørsmål er de største, men i deres fotspor følger ganske naturlig de sosiale spørsmål» (Barratt 1950:235) Pinsebevegelsens grunnlegger i Norge, T.B. Barratt, ønsker i hovedsak at Jesu ord skal ligge til grunn for hvordan man løser de «sosiale forhold», som han kaller det. Men at samfunnet løser utfordringene og ikke menigheten. (Barratt 1950:235f)

Ovenfor ser vi spor av at DNK og pinsebevegelsen har forskjellig syn på sin egen funksjon i samfunnet. Pinsebevegelsen er som en forholdsvis ny vekkelsesbevegelse, i opposisjon mot det

etablerte. DNK har en tusenårig historie som religion- og kulturbærer. Dette bildet gjenkjenner vi fra flere land hvor kristendommen er statsreligion, og hvor et enkelt kirkesamfunn har det store flertall av befolkningen som medlemmer. De eldre kirkesamfunnene har hatt tid til å pusle med de fleste teologiske spørsmål, også spørsmålet rundt diakoniforståelsen. Nå etter hundre år er pinsebevegelsen ikke lenger en liten ubetydelig bevegelse, men er blant de største kirkesamfunn i enkelte land i Asia, Afrika og Sør – Amerika. Denne endrede funksjonen gjør at man må se på diakonifeltet på ny og arbeide med ens egen forståelse av temaet.

Et siste element i dette avsnittet er at den enkelte pinsemenighet er selvstendige enheter som er knyttet løst sammen. Dette er med på å vanskeliggjør utviklingen av en felles diakoniforståelse og fører i tillegg til at større oppgaver blir vanskelige eller i verste fall neglisjert. I Norge har ikke pinsebevegelsen noe utvalg eller råd som har som hovedsak å fremme diakoni/karitativt arbeid. For å videreutvikle det diakonale arbeidet i bevegelsen er det fornuftig å starte her.

4.2 *Plan for diakoni*

Pinsebevegelsen har ingenting som ligner en «Plan for diakoni». Jeg bruker derfor DNKs plan for å speile bevegelsens diakonale fokus. Ligger dette fokuset i tradisjonell diakoni som sykebesøk og omsorg for de fattige eller er bevegelsen i ferd med å utvikle tiltak som strekker seg lengre ut i lokalsamfunnet?

I DNKs diakoniplan har søyle nummer en målsetning om at den lokale menigheten skal ha et omsorgsarbeid rettet ut mot lokale utfordringer. For de fleste pinsemenigheter vil en slik type arbeid være overkommelig og ønskelig. Å arbeide innen temaet «nestekjærlighet» lokalt, i menighetens nærmiljø, vil ikke kreve like store ressurser som om arbeidet involverte mennesker i andre regioner og andre land. Spesielt er pinsemenighetene gode til å ivareta sine egne medlemmers behov. Utfordringen for bevegelsen blir i det henseende å strekke seg utenfor menighetens grenser og involvere seg i diakonale utfordringer som ikke er knyttet til til medlemsmassen.

I DNKs *Plan for diakoni* er søyle nummer to et ytre ønske om at menighetene skal være fellesskap som er åpne og inkluderende for alle i lokalsamfunnet. Med rundt 80 % av det norske folk som medlemmer (Den Norske Kirke 2011) er det ikke vanskelig å forstå at det blir viktig for DNK som kirkesamfunn, å arbeide for å gjøre «døren høy og porten vid». Det skal gjøres plass til mange mennesker med svært forskjellig syn på tro og liv. I vekkesbevegelser generelt trenger

man i utgangspunktet ikke ta denne type hensyn, og bevegelsene har en tendens til å bli ekskluderende, «de som er våkne» og «de som sover». Dette gjelder også pinsebevegelsen. Har du ikke hatt de pinse-karismatiske erfaringene som de andre i fellesskapet. Vil du ikke oppleve deg selv som en del av dette fellesskapet, denne diakonale problemstillingen kommer jeg tilbake til i avsnittet «Innenfor eller utenfor» senere i oppgaven. I de fleste land i verden har pinsemenigheter et tilbud om små grupper, gjerne bibelgrupper som nye mennesker kan bli en del av. «Den lille gruppen er den mest humane samværsform som finnes» (Matre 1987:106) Pinsepastor Frank M. Matre hevder i boken sin «Som en mektig flod» at den store gudstjenestesamlingen er en viktig festsamling, men at samlingen fungerer dårlig hvis man søker opplevelsen av nærhet og omsorg. De små gruppene er en av bevegelsens viktigste arenaer for fellesskapsbyggende arbeid.

Når det gjelder søyle tre – «vern om skaperverket» og fire – «kamp for rettferdighet» i planen oppleves disse av enkelt diakoner i DNK som nye diakonale arbeidsfelt. Dette kan jeg si med bakgrunn i at jeg arbeider som diakon i det daglige, og at jeg arbeidet på bispedømmenivå med innføringen av planen da den kom. Disse nye utfordringene er knyttet til tiden vi lever i og sier noe om hva den globale kirke møter av utfordringer både nasjonalt og internasjonalt. Søyle nummer tre og fire krever, for å monne, en sterk grad av samarbeid mellom lokale kirker og kirkesamfunn i de enkelte landene. Den lokale menigheten kan være en brikke, en viktig brikke, i en større innsats for å skape en rettferdig verden og å legge til rette for en bærekraftig utvikling. Disse to arbeidsfeltene krever også en stor grad av profesjonalisering for å kunne lykkes. Man trenger ofte ekspertise innenfor de feltene det skal arbeides innen. Søylene nummer en og to kjenner vi igjen fra den første diakoniplanen, dette kan den enkelte menighet enklere håndtere med egne ressurser som vi har sett. Dette gjør at de fleste diakonale tiltakene både i DNK og i pinsebevegelsen er knyttet til søyle en og to. Nå gjenstår det å se, har pinsebevegelsen tiltak som retter seg mot utfordringene som søyle tre og fire tar for seg?

Når det gjelder diakoniplanens tredje søyle, «vern om skaperverket», er dette som nevnt, et område som kan oppleves nytt i forhold til tidligere diakoniplaner i DNK. Det at diakonien innenfor DNK har fått «ansvar» for skaperverket og skal jobbe aktivt for å fremme bla miljøvern, kanskje den største utfordringen menneskeheten står overfor i våre dager, er trolig unikt når en sammenligner med andre kirkesamfunn. Er dette en oppgave pinsebevegelsen ønsker å engasjere seg i?, og er det i så fall en diakonal oppgave? Kan det være at fokuset på en «ny himmel og en ny jord» blir for sterkt? Og i den sammenheng blir den globale oppvarmingen en del av den forventede endetiden og dermed umulig å gjøre noe med? Min umiddelbare reaksjon er at dette er virkeligheten

for en del av bevegelsen og at en slik teologisk oppfatning vil føre til passivitet mht til disse store spørsmålene. En annen del av bevegelsen mener at roten til problemene er åndelige og at positive endringer først må starte i det åndelige. Aril Edvardsen skriver i boken «Falne guder og den nye verdensordning» at «verden går i oppløsning og opplever forferdelige katastrofer» men at disse utfordringene «kan utsettes og forskyves dersom menneskeheten vender seg til Gud». (Edvardsen 1992:25) Man innser med andre ord at problemene er menneskeskapt, men har en alternativ løsning på disse. Her er ikke pinsebevegelsen alene, diskuterer du disse utfordringene med lutheranere eller katolikker kan de samme ideene like gjerne komme til overflaten her.

Ser man på tiltakene som blir gjort på dette området innenfor pinsebevegelsen, henger man etter. Jeg fant ingen diakonale tiltak her i Norge som rettet seg spesielt mot denne utfordringen. Heller ikke i utenlandske kilder kom jeg over arbeid som hadde dette som tema. Miljøspørsmålene som mange er opptatt av i dag, har ikke ført til et spesielt engasjement i bevegelsen. Hva det enkelte medlem måtte gjøre i forhold til dette spørsmålet er vanskelig å si noe om. Når det gjelder mer tradisjonelle spørsmål i tilknytning til vern om skaperverket, som kampen mot abort og eutanasi, stiller bevegelsen seg sammen med de fleste andre kirkesamfunn og ønsker en restriktiv lovgivning.

I søyle nummer fire: «kamp for rettferdighet» ønsker DNKs *Plan for diakoni* å oppfordre til at «kirke og menighet engasjerer seg i rettferdig fordeling av verdens ressurser» og at «kirke og menighet står opp for mennesker som får sitt menneskeverd krenket.» (Kirkerådet 2007:16f) På dette området har pinsebevegelsen mye å bidra med på en positiv måte. Som vi senere i oppgaven skal se nærmere på fungerer verdiene som bevegelsen formidler myndiggjørende, og de er med på endringer i fattigere samfunnslag på en positiv måte, ikke minst gjelder dette i Sør – Amerika. Ofte nevnes den katolske kirke og frigjørings - teologien som en av de fremste forkjemperne for de fattige i disse landene. Men mye tyder på at pinsebevegelsen har vært minst like viktig og har vært med på å gi mennesker håp midt i fattigdom. (Dempster 1999:134f)

Politisk og som systemkritiker har pinsekirkene i landene i Sør – Amerika ikke gjort så mye ut av seg. De har også vært kritisert for å være anti-demokratiske og ligge langt til høyre i det politiske landskap, men de siste årene har også dette endret seg. Denne endrede bevisstheten kommer til syne i alle landene hvor bevegelsen har fått fotfeste. Interessant er Dr. Jeffrey Gros kommentar om at: «Pentecostals do not have a social policy; they are a social policy». (Dempster 1999:135) Denne ytringen sier mye om bevegelsens voksende selvbilde, og at den bærer på krefter som er grensesprengende. Dette gjelder enten det er de ytre verdiene bevegelsen målbærer for

eksempel noe så enkelt som at «Gud har en plan med livet mitt», eller opplevelsen av D.H.Ås kraft som kan endre mennesker innenfra. Begge deler fører på sikt til endring i det enkelte mennesket, og så i samfunnet, først lokalt og etterhvert som bevegelsen vokser, i hele land. Kampen for rettferdigheten er ikke i første rekke en politisk sak og er ikke planlagt eller organisert. Det er heller snakk om en positiv bieffekt av bevegelsens verdier og holdninger.

En ting jeg føler behov for å kommentere i denne sammenhengen, er et begrep som dukker opp av og til i DNKs diakonisyn og som også fins i *Plan for diakoni*, nemlig begrepet «profetisk». Ordet «profetisk» brukes ofte i pinsebevegelsen, og dukker opp i de fleste bøker hvor nådegaver beskrives. Det jeg med sikkerhet kan si er at D.N.K i denne sammenhengen ikke legger samme innholdet i begrepet «profetisk» som pinsebevegelsen. Pinsebevegelsen har et nytestamentlig syn på dette begrepet og holder det profetiske for å være en del av de nytestamentlige nådegavene. Her skal gaven blant annet åpenbare ting som menighetsmedlemmer holder skjult, slik at disse kan konfronteres med dette og endre livsstil. (Edwardsen 1965:104) I *Plan for diakoni* ser vi en gammeltestamentlig forståelse av begrepet, en røst som tør å si fra om urett i samfunnet. Vi kan godt si at DNK bruker det om «det synlige», for eksempel konsekvensene av en fortsatt rovdrift av naturen, eller samfunnsstrukturer som er med på å holde vedlike urettferdighet. Pinsebevegelsen snakker om en gudommelig åpenbaring av ting som ikke mennesket kan se, for eksempel konsekvensene i livet ditt på grunn av uoppgjort synd. Dette er et godt eksempel på hvordan man tror man snakker om samme ting, men egentlig snakker forbi hverandre. Det er hele tiden en sjanse for dette når man sammenligner kirkesamfunn og teologi, også underveis i denne oppgaven.

Til slutt, fordelene av å ha en slik diakoniplan, er at denne krever at man har arbeidet frem et språk og samler de ideene man har om diakonien på innenfor en ramme. Etter å ha arbeidet med pinsebevegelsen diakonale arbeid i forbindelse med denne oppgaven, står det tydelig for meg at bevegelsen hadde vært tjent med en «plan for diakoni». Mitt inntrykk er at det diakonale arbeidet oppstår tilfeldig og drives sporadisk, det blir lite målrettet arbeid og man får ikke bygd opp en felles diakonal kompetanse. Samarbeid mellom norske pinsemenigheter er heller ikke veldig vanlig og vanskeliggjør større prosjekter. En annen fare jeg ser ved å ikke ha en plan for det diakonale arbeidet, er at diakonien/det karitative arbeidet ikke blir synliggjort. På grunn av den usynliggjøringen oppleves ikke dette diakonale området som like viktig som andre deler av menighetslivet. Diakonien vil slite med å finne sin egen plass og blir av den grunn nedvurdert. Uten at bevegelsen får et gjennomarbeidet diakonalt språk blir den i tillegg målløs.

4.3 *Diakontjenesten*

Det vi nå skal se nærmere på er; hvem gjøre det diakonale arbeidet og hvordan blir disse menneskene satt i tjeneste? Skal de diakonale utfordringene bli møtt må noen gjøre jobben.

Mens Leif Jacobsen fortsatt var en del av pinsebevegelsen skrev han boken «De åndelige gaver – en nøkkel til kirkevekst», her finner vi pinsebevegelses embedssyn og oppskriften på hvilke tjenester som bør finnes i en pinsemenighet. De åndelige embeder er som følger: apostel, profet, evangelist, lærer og eldste/hyrde. (Jacobsen 1983:95) Her nevnes ikke diakonen som en del av embedet eller tjenesten. Det klassiske synet på embede og tjeneste med biskop, prest og diakon, er med andre ord fremmed for bevegelsen. Pinsebevegelsen mener at denne strukturen vokste frem i kirken i tiden etter menighetens første tid og at den ikke har teologisk belegg i den ny - testamentlige delen av Bibelen.

Diakontjenesten er hos Jacobsen regnet som en av nådegavene. (Jacobsen 1983:132) Gaven er en spesiell evne gitt til enkelte kristne til å oppdage behov av praktisk art eller behov som er av omsorgs - karakter. Denne tanken finner man, som vi skal se senere i oppgaven, også igjen hos evangeliesenterets grunnleggere, Lise og Ludvig Karlsen. Gaven er grunnlaget for å være diakon i pinsebevegelsen. Men det å kartlegge hvor mange som opplever å ha denne nådegaven er naturligvis vanskelig, på samme måte som det er vanskelig å få en oversikt over dette i andre kirkesamfunn.

Det å ha en diakonal nådegave er viktig for utførelsen av tjenesten, ikke bare i pinsebevegelsen, men hvis ikke menigheten på en eller annen måte stadfester tjenesten blir den usynliggjort. Dette fører til at diakonien blir privatisert, den blir ikke en del av menighetens helhet, men blir noe som noen pusler med på bakrommet. Jeg vil anta at det oppleves forskjellig; det å ha en tjeneste, og det å ha en nådegave. Å ha en tjeneste, det å være innsatt av menigheten til å ha ansvaret for et spesifikt område av menighetslivet vil oppleves myndiggjørende. Uten denne anerkjennelsen fra menigheten vil de som driver det diakonale arbeidet i menigheten blir usikker på ens egen identitet og funksjon. En av farene ligger også på rekrutteringssiden. Det er vanskelig å få med nye mennesker i tjenesten når den ikke anerkjennes på samme måten som apostelen, profeten, evangelisten, læreren og hyrden.

Når det gjelder det å ansette fulltidsdiakoner skal en ikke underkjenne at økonomi er en del av dette bildet. De fleste pinsemenigheter rundt om i Norge har knapt råd til å lønne en pastor i full

stilling. Ser man på pinsevennes egen hjemmeside ser man at mange av menighetene kun har 20 – 50 medlemmer. (Pinsebevegelsen i Norge 2007) Da kan man med enkel hoderegning regne ut at tienden og gaver ikke rekker til å ansette i 100 %. De menighetene som har råd har muligheten til å ansette en pastor eller kanskje to, men økonomien strekker ikke til å ansette flere. Det gjør at man ikke kan hyre inn mennesker til diakonale stillinger og at diakonien blir løst med frivillige tjenester. Forskning på dette området i DNK, viser at det å ha ansatt diakon/diakonimedarbeider genererer mer diakoni i de enkelte lokale menighetene. (KA 2011) Dette bør være et argument innad i bevegelsen for å ansette diakoner, kanskje fremfor det å ansette pastor nummer to?

Jeg har helt til slutt bare lyst til å nevne at det er stor forskjell i Norsk pinsevirkelighet og den virkeligheten som kan møte oss i enkelte pinsemenigheter rundt i verden. I sentrum av Singapore ligger menigheten City Harvest, en menighet med et stort sosialt arbeid blant annet i byens mange fengsler. Menigheten hadde i 2007: 25 ansatte og 580 frivillige som arbeider diakonalt. (Miller 2007:66)

4.4 *D.H.Å og diakoni*

Synet på den tredje trosartikkel og vektleggingen av Åndens gaver er som vi har sett helt avgjørende for å kunne forstå pinsebevegelsen og også dets diakonisyn. Hvordan påvirker bevegelsens syn på den tredje trosartikkel synet på diakonien?

Hvis vi igjen kan snu oss til DNK og dets diakoni, vil man også her finne en avhengighet av Åndens nærvær og gaver. For diakoniens del snakker vi om: «diakoniens trinitariske utgangspunkt» (Nordstokke 2004:21) Det vil si at diakonien er uløselig knyttet til Gud som skaper, frelser og forløser. Historisk har diakonien hatt en tendens til å bli plassert i tilknytning til første trosartikkel, dette blir galt, da forstår man treenigheten som tre adskilte sektorer. Denne måten å tenke på er svært uheldig, diakonien hører hjemme i alle artiklene.

Uten Åndens nærvær ville diakonien «..ende som blodfattig funksjonalisme, som åndssvak aktivisme». (Nordstokke 2004:85) Dette høres kjent ut, og kritikken fra pinsebevegelsen på dette punktet har alt fra bevegelsens begynnelse vært at de etablerte kirkesamfunnene har hatt for liten grad av nærvær av D.H.Å. (Barratt 1949:81) I sitatet ovenfor viser Kjell Nordstokke at han deler noe av den samme frykten. At det å gå uten Åndens veiledning, arbeide uten Hans utrustning og det å ikke lengte etter å se Åndens frukter, ikke er hva kirken er best tjent med. Kan det være slik at det

er mulig å møte de diakonale utfordringene i «egen kraft», uten D.H.Ås nærvær? Ja, det er mulig, og det er en fare for alt kirkelig arbeid at man driver sin virksomhet uten at D.H.Å har blitt invitert inn som samarbeidspartner. Det er nettopp dette pinsebevegelsen frykter, og tildels anklager de eldre kirkesamfunnene å ikke ta et oppgjør med.

Vi støter videre på noe som kan ligne det nærværet av D.H.Å som pinsebevegelsen ønsker i alt sitt arbeid når, når vi leser videre hos Nordstokke. «Samtalen var preget av en god ånd» eller «det sitter i veggene», Nordstokke snakker her om et nærvær i diakonalt arbeid som ikke kan måles eller som ikke lett kan settes ord på. Han kaller det «Livgiverens nådige nærvær». (Nordstokke 2004:81) Likevel er det en viss forskjell mellom det Nordstokke snakker om her, og det vi kan kalle bevisst bruk av nådegavene. Det er ikke noe som tilfeldig oppstår i møtet mellom to mennesker, men det er nådegaver som den ene aktivt tar i bruk i øyeblikket. Jeg tolker de erfaringene Nordstokke ha gjort seg her mer som Åndens frukter, disse som er: fred, glede, overbærenhet osv og ikke Åndens gaver, nådegavene. Det mangler ofte en differensiering mellom disse begrepene i DNK litteratur. Pinsebevegelsen ønsker på dette punktet å være ryddige, og de ønsker å tydeliggjøre Bibelens begrepsbruk. Men det er ikke slik at pinsebevegelsen er de eneste som har et ønske om å ha Ånden på lag. Dette ønsker alle kristne kirkesamfunn.

«Hver eneste kristen er nemlig tildelt en eller flere nådegaver» (Engelsviken 1981:73) Det er D.H.Å som deler ut disse gavene til den enkelte kristne for å utruste kirken til videre oppbygging og vekst. Kirken er Kristi legeme og hver kristen er et lem, utrustet til forskjellige oppgaver. Nådegavene er derfor de kristnes arbeidsredskaper. Når man mottar disse arbeidsredskapene, er DNK og pinsebevegelsen uenige om. Pinsebevegelsens syn på Åndens dåp som noe annet en dåpen i vann, vil komme i strid med den lutherske læren om at man mottar Ånden i vanddåpen. I følge luthersk lære vil den kristne i vanddåpen få alle frelsens gaver umiddelbart ved gjenfødselen. (Engelsviken 1981:106) Her vil pinseteologien til dels være uenig, enkelte vil si seg prinsipielt enige i at alt ligger klart i frelsen, man må bare åpne opp for gavene, mens andre deler av bevegelsen vil mene at det er forskjellige «stadier» eller «nivåer» en kristen kan bevege seg inn i. (Cho 1980:42) Forskjellen mellom pinsebevegelsen og DNK ligger i at om man har nådegaven til å tjene, vil dette hos pinsebevegelsen være en nådegave som begynner å virke først etter åndsdaopen, dette kan jo være i godt voksen alder. Hos DNK vil man være bærer av gaven rett etter dåpen, som fortsatt i hovedsak skjer i spedbarnsalderen, og fra dette tidspunktet kunne virke i nådegaven.

Torborg Aalen Leenderts skriver i boken sin «Når glassflaten brister», en bok om sjelesorg,

om D.H.Å: «Vi kan rett og slett be om visdom, om hjelp og styrke til å klarne tankene, stole på vår intuisjon, erkjenne sammenhenger, se realitetene i øynene, ville det gode – og mye mer» (Leenderts 2005:311) Denne forståelsen av D.H.Å er slik jeg ser det, en voksende oppfattning av hvordan man kan involvere Ånden i sitt daglige diakonale arbeid. Disse holdningen, og ikke mist språket, har sannsynligvis en rot i pinsebevegelsen og senere den karismatiske bevegelse.

4.5 *Forkynnelse og undervisning*

Vi skal nå se på betydningen av at diakoni forkynnes, og vi skal undersøke i hvor stor grad dette temaet dukker opp i pinsebevegelsens forkynnelse og undervisning. «Det ligger en grunnleggende, guddommelig kraft i forkynnelsen av Guds ord. Denne kraften er overnaturlig i sin opprinnelse.» (Hughes 1992:9) Bruker pinsebevegelsen den muligheten som ligger i forkynnelsen til å motivere til diakonal virksomhet?

Forkynnelsen i de fleste store kirkesamfunn er knyttet til kirkeårets tekster. En rekke utvalgte bibeltekster som det prekes over i alle menigheter i kirkesamfunnet den samme søndagen. Pinsebevegelsen har tradisjonelt ikke fulgt et slikt mønster. Hovedårsaken til dette er at den enkelte menighet står fritt til å forkynne hva den selv måtte ønske den aktuelle søndagen, og at det å «låse» prekmentekstene på denne måten er med på å hindre D.H.Å fritt spillerom i gudstjenesten. En av fordelene ved å ha en fast bibeltekstrekke er at man i løpet av året blir «tvunget» til å forkynne temaer man ellers selv ville ha valgt bort. Det gjør at menighetens forkynnere må preke temaet diakoni på ett eller annet tidspunkt, enten man føler for dette eller ikke. Man unngår også at forkynnere «rir sine kjepphester» og dermed låser forkynnelsen i det som måtte være aktuelt i ens eget liv. Ulempen, sett fra en pinsevennes ståsted, kan bli at man ikke åpner for D.H.Ås budskap til menigheten denne dagen, men bare holder en preken om et gitt tema. (Hughes 1993:27)

«Vi vil av hjertet takke Gud for alle uselviske tjenere som år ut og år inn tjener i det stille. De blir altfor lite påaktet av mennesker. Og vi må bare erkjenne at vår forkynnelse også er svak på dette punktet». (Somdal 1990:139)

Boken dette sitatet er hentet fra er en fremstilling av pinsebevegelsens trosgrunnlag, bestilt av pinsebevegelsen i Norge og gitt ut av Filadelfiaforlaget. Denne erkjennelsen av at pinsebevegelsen har hatt for lite fokus på forkynnelse knyttet til temaet diakoni, er svært interessant. Det at Somdal her peker på at «forkynnelsen også er svak på dette punktet» og at dette er en av årsakene til at diakonien, og de som har jobbet inne denne feltet, har levd i skyggen av andre teologiske temaer, sier noe om holdningene som har vært i forholde til diakoni som tema.

Forkynnelse er svært viktig i pinsebevegelsen, ikke minst i fattige land med mye analfabetisme og liten tilgang på litteratur, vil forkynnerens fortolkninger av Bibelen være grunnlaget for troen. Også i Norge er det i hovedsak forkynnelsen som danner grunnlaget for det enkelte medlems teologi. Mange pinsevenner er også svært aktive i menigheten og deltar på flere møter i uka, både søndagsgudstjeneste, bibelundervisningstimer, bønnemøter osv. Hvis da ikke diakonien forkynnes, blir den ikke en naturlig del av menighetens liv, og diakonien blir ikke en naturlig del av det enkelte medlems daglige kristenliv. Omfanget av de diakonale aktivitetene i bevegelsen, både i utlandet og i Norge, tyder likevel på at diakoni blir forkynt, og at pastorer og forkynnere rundt omkring løfter frem bibelens omsorgsaspektet fra talerstolen.

Det at det finnes en diakonal utdanning i Norge, har uten tvil vært med på å skape det gode klimaet diakonien har i DNK. At lokalmenigheter rundt i landet har kunnet ansatte godt utdannede og selvbeviste diakoner, har ført diakonien og dens grunnholdninger ut i alle landets prestegjeld og sogn. Diakoniutdanningen er av historiske årsaker i hovedsak knyttet til den lutherske tradisjon i landet vårt. Det har selvsagt vært utdannet diakoner med annen konfesjonell bakgrunn, men flertallet har sin bakgrunn i statskirken. Pinsebevegelsen har fra starten av hatt liten tiltro til å utdanne sine arbeidere. Selv ikke bevegelsens pastorer skulle ha utdanning. Dette henger sammen med bevegelsens overbevisning om at D.H.Å gir det som trengs, og utruker den enkelte med de gavene som måtte behøves for å kunne stå i en tjeneste i bevegelsen. (Borgen 1993:248)

Skulle pinsebevegelsen ønske å bruke mer av sine ressurser på diakonien vil den mest effektive måten å gjøre dette på, være å satse på videreutdanning av sine pastorer eller utdanne egne diakoner. Mangelen på diakonal forkynnelse og mangelen på utdannede diakoner i bevegelsen er en viktig årsak til at diakonien ikke har den posisjon og størrelse den bør ha i et kirkesamfunn.

4.6 *Diakonale utfordringer*

I spørsmålsstillingen spør jeg: «Hvordan møter pinsebevegelsen de diakonale utfordringene?» I punkt 4.7f skal vi ta for oss noen av de utfordringene pinsebevegelsen står overfor. Vi skal også se hvilke metoder bevegelsen bruker i møte med disse utfordringene. Først skal vi se på noen tiltak bevegelsen driver her i Norge, hvor bevegelsen alt har en hundreårig tradisjon å se tilbake på. Videre skal vi ta turen ut i verden for å se hvordan pinsebevegelsen møter lokale utfordringer i enkelte land hvor bevegelsen driver nybrottsarbeid og er i kraftig vekst.

Jeg er på jakt etter å se hvilket handlingsmønster og metoder bevegelsen søker å bruke i møte med diakonale utfordringer, dette kan for eksempel gjelde i forhold til sykdom. Er da medisinsk behandling like viktig som håndspåleggelse og forbønn? For å sette dette litt på spissen kan man si at: ”- Jesus gikk ikke på sykebesøk, han gjorde den syke frisk”. Hvis dette er en reell holdning; skal man da ikke gå på sykebesøk annet enn for å be for den syke? Hvordan løser pinsebevegelsen utfordringene knyttet til fattigdom? Kritikere hevder at bevegelsen ikke tar fattigdomsspørsmålet på alvor og tilbyr «lettvinte» løsninger. Hvor forskjellig ser et kirkesamfunn som DNK og pinsebevegelsen på utfordringene som finnes? Og hvilke metoder vil de i så fall velge i møte med disse utfordringene?

De fleste små og store diakonale utfordringer er de samme i dag som for 2000 år siden. Jesus sier i Matteus evangeliet: «At de fattige har dere alltid hos dere», (Matt 26,11) men metodene vi benytter i dag er forskjellige fra menighetens første tid. Metoden man velger veies ofte opp mot kirkesamfunnets teologi. Enkelte metoder vil ut fra et teologisk standpunkt velges bort, feks ønsker ikke den katolske kirke å tillate bruken av kondomer i kampen mot AIDS. Valget av metode vil si mye om kirkesamfunnet teologi. Nye kirkesamfunn, som pinsebevegelsen, vil ikke ha like «gjennomarbeidet» teologi på enkelte teologiske spørsmål som de eldre kirkesamfunnene. Når det gjelder teologien rundt diakonien er det ikke bare pinsebevegelsen som ikke er helt i mål, det er flere kirkesamfunn som ikke helt har klart å komme på plass i dette spørsmålet. Det er derfor ikke en felles forståelse om hva diakoni er og hva den skal inneholde. Men utfordringene er der, og de har vi felles.

Selv de enkleste sosiale tiltak koster penger og diakonale institusjoner som sykehjem, og lignende, krever betydelige midler og menneskelige ressurser. Dette er en stor utfordring for den enkelte pinsemenighet når den ønsker å hjelpe. Menighetene er i hovedsak kongregasjonalistiske noe som krever samarbeid mellom menigheter om fellestiltak. I tillegg består ofte menighetene av de menneskene de ønsker å hjelpe. (Petersen 2005:5) Dette er en utfordring som spesielt menigheter i Sør – Amerika, Afrika og Asia står overfor. Menighetene er i disse tilfellene de hjelpetrengende.

Forsker Jungja Ma er bekymret for at pinsebevegelsen i alt for stor grad har gjort seg avhengige av den lokale pastoren og dennes forståelse av hva som er diakonale utfordringer. Og at det blir opp til pastoren alene å bestemme hva menigheten skal arbeide med. (Dempster 1999:198f) Ma har alt for ofte sett at områder i Asia med store diakonale utfordringer, med fattigdom og sosiale

problemer, ikke klarer å gjennomføre større sosiale programmer. Ofte forstår ikke pastoren de bakenforliggende årsakene til de problemene distriktet hans står overfor. Man ser at man i alt for stor grad starter kortsiktige sosiale tiltak som ikke løser problemene. (Dempster 1999:199) Kanskje er dette overførbart til andre steder og områder av verden. Kritikken går på at man i liten grad inviterer med andre profesjonelle yrkesgrupper i prosessen. Yrkesgrupper som: sosionomer, psykologer, leger og lignende yrker er ikke inne i de aktuelle prosjektene. Denne mangelen på profesjonalitet kan vi også se i eksemplene på bevegelsens diakonale arbeid i utlandet som kommer senere i denne oppgaven. Man kan også se eksempler av dette i Norge, blant annet har Evangeliesenteret fått erfare viktigheten av å ha kvalifisert arbeidskraft. (Øverby 1991:103) Norsk lovgivning setter på dette området en stopper for det man kan kalle «uprofesjonelle» virksomheter. Dette er ikke en selvfølge i alle land.

Det er veldig vanlig blant pinsevenner å bruke uttrykk som det å: «å leve i tro». (Svensson 1991:126f) Det vil si at man regner med at Gud skal forsørge og at Han skal gi de midlene man til enhver tid måtte trenge for å overleve. Når det da blir pengemangel, og i enkelte land sult, spør man seg når dette skjer om man falt utenfor Guds plan og vilje med livet sitt. Når derimot pengene strømmer inn, vil man ha en opplevelse av at Gud velsigner og at man opererer innenfor Guds plan. Denne måten å tenke er ikke fremmed i pinsebevegelsen og er på sikt en slitsom metode å jobbe innunder. Hvis man skal samle inn penger til et prosjekt, er det slik at visse typer diakonale tiltak er lettere å «selge» utad. Men det betyr ikke at de tiltakene som er vanskeligere å få sponsorer til, er mindre viktige for de menneskene man ønsker å hjelpe.

Vi snakker altså til syvende og sist om forskjellige arbeidsmetoder. Bevegelsen har en særegen tilnærming til de diakonale utfordringene. Vi har så langt i oppgaven sett at: til grunn for den pentekostale metoden ligger overbevisningen om at en utfordring har sin rot i «det åndelige». Det kreves derfor en åndelig åpenbaring for å kunne løse problemet. Videre er man avhengig av Guds velsignelse og D.H.Ås innvirkning for at utfordringen skal møtes på en best mulig måte. Når dette er på plass, er det på tide med handling. Rekkefølgen for den pentekostale metode blir da:

- åndelig åpenbaring
- bønn
- handling

Dette er ikke ulikt en mye brukt metode innenfor den DNKs diakoni; se, bedømme, handle. (KUI 2010:4) Forskjellen ligger i et tydeligere fokus på D.H.Ås funksjon i arbeidet.

4.7 *Diakonalt arbeid i Norge*

Vi skal nå se på noen eksempler av diakonalt arbeid som blir utført av pinsebevegelsen i Norge. Disse eksemplene blir videre brukt for å analysere hvordan pinsebevegelsen møter de diakonale utfordringene i landet vårt.

Pinsebevegelsen i Norge har som vi har sett ingen «plan for diakoni». Den har heller ikke noe sentralt råd eller styre som arbeider med diakonale spørsmål. Etter det jeg har kunnskap om, finnes det ingen lønnede stillinger ute i menighetene som har som hovedoppgave å arbeide karitativt. Likevel finnes det arbeid som kan klassifiseres «diakoni», men dette arbeidet er i hovedsak knyttet til diakonale institusjoner og misjon med diakonal virksomhet.

Diakonien i DNK er til forskjell for pinsebevegelsen i hovedsak menighetsdiakoni. Planene som DNK lager med hensyn til diakonifeltet, har ikke fokus på institusjoner som drives av organisasjoner eller stiftelser. Man kan si at den spesialiserte diakonien ofte lever sitt eget liv utenfor lokalmenigheten og kirken. Også pinsevennene i Norge har flere institusjoner som jobber diakonalt, blant annet "Evangeliesenteret" som årlig har flere hundre rusmisbrukere innom til rehabilitering. Hvordan er disse institusjonenes forhold til pinsebevegelsen? Er de løst knyttet opp mot bevegelsen slik som i DNK? Og har de en forståelse av seg selv som diakonale?

Det har vært en generell skepsis til institusjonsbygging i pinsebevegelsen. Dette kommer av frykten for at drivkraften i engasjementet skal dabbe av i institusjonaliseringsprosessen. Frykten ligger i at man skal ende opp som en verdslig institusjon uten D.H.Å kraft. (Pethrus 1984:43ff) Med andre ord er årsaken til at det ikke finnes flere institusjoner i pinsebevegelsen et bevisst valg. Det er ikke ønskelig å ende opp som en av kirkesamfunnene som man i årevis har forsøkt å «bryte» med.

Jeg tar igjen frem denne kjerne - setningen i T.B.Barratts diakoniforståelse: «Vi har det klart for oss at de åndelige spørsmål er de største, men i deres spor følger ganske naturlig de sosiale spørsmål» (Barratt 1950:23) På en enkel måte gir den oss innblikk i den norske pinsebevegelsens prioriteringer. For det første gir dette oss en klar melding om hvor det hele skal starte, nemlig hos D.H.Å. For det andre sier det oss at dette møtet med Ånden, skal få et resultat i det synlige. For å løse de diakonale utfordringene må man ikke «gå i egen kraft» men spille på lag med D.H.Å.

Som vi tidligere var inne på i vår behandling av Barratts diakonisyn, blir det en dyp kløft

mellom det man ønsker å gjennomføre i Norge, og det man er villig til å gjøre for å komme dit. Barratt og den tidlige pinsevekkelsen ønsker å se et forandret samfunn, men de er ikke villige til å gå inn i den vanskelige materie som samfunnsliv og politikk er. Det fører til en vegring mot å engasjere seg i «de sosiale spørsmål» Men, på ett eller annet sted møtes «det åndelige» og «det jordiske», i dette grenselandet befinner diakonien seg. Alle kirkesamfunn må forholde seg til dette. Noen ønsker å gå langt inn over grensene på den ene siden, andre skaper et stort «ingenmannsland» hvor diakonien ikke kommer til sin rett.

I Norge finnes det i hovedsak to institusjoner som er av en slik størrelse at de utmerker seg fra andre mindre tiltak. Disse arbeider innenfor to forskjellige omsorgsarenaer. Den ene er Evangeliesenteret som arbeider innenfor rusfeltet. Den andre er Betania Alta som er et helseforetak med variert tilbud. Disse to løftes frem av Pinsebevegelsen som forbilder i omsorgssektoren.

4.7.1 Evangeliesenteret

Evangeliesenteret ønsker å drive en «helhetlig og rusfri rehabilitering» (Evangeliesenteret 2011). Arbeidet inkluderer; hospits, avrusning, motivering, omsorgsplasser, arbeidstrening, utdanning og ettervern. Dette er et bredt og variert tilbud som dekker mange av de utfordringene man møter i rusfeltet. Når det gjelder rusomsorg og det diakonale arbeidet som er knyttet opp til denne problemstillingen, har pinsebevegelsen internasjonalt sakte men sikkert bygget opp mange tiltak for å møte denne utfordringen. Vi skal senere i oppgaven se på eksempler av diakonalt arbeid av denne karakter og som drives i utlandet.

Her i Norge er Evangeliesenteret den mest kjente aktøren i pinsebevegelsens rusomsorg, og representerer i dag en betydelig del av pinsebevegelsens sosiale arbeid. Virksomheten har en rekke sentre rundt om i Norge som har som mål å hjelpe rusmisbrukere. Denne hjelpen består i å gi husrom, mat og omsorg, men en viktig del er også omvendelsen og mottakelsen av kraft fra D.H.Å til å stå imot rus-avhengigheten. Evangeliesenteret vil si at det viktigste hjelpemidlet til et nytt og rusfritt liv er omvendelsen. Arbeidets hovedmål er å «redde mennesker for evigheten». (Øverby 1991:104) Den diakonale metoden begrunnes ut fra grunnleggernes egne erfaringer, Lise og Ludvig Karlsen, som selv levde som rusmisbrukere og ble frelst i voksen alder. Deres egne Guds - erfaringer er basis for evangeliesenterets metode innenfor rusomsorgen. (Øverby 1991:17f) Denne erfaringsbaserte metoden er svært utbredt i pinsebevegelsen, og den gir arbeidet dens særegenhet.

Grunnleggerne Lise og Ludvig Karlsen sier at: «Vår drivkraft er kjærligheten til Jesus. Vi elsker ham. Kristi kjærlighet tvinger oss til å gjøre dette som evangeliet snakker om: å hjelpe, å ta et tak der det trengs» (Øverby 1992:31) De opplever mao en «drivkraft», noe utenfor dem selv som preger deres indre til handling. Ekteparet opplever at de har fått en nådegave, «nådegaven til å hjelpe». Denne gaven har jeg beskrevet tidligere i oppgaven og må regnes som den nådegaven som kommer nærmest opp mot det vi kan kalle en diakonal nådegave. «Jeg tror den gjerning Lise og jeg har fått, var en gave fra Gud. Det var en nådegave – gaven til å hjelpe» (Øverby 1992:34) Ledere av diakonale tiltak i pinsebevegelsen bruker ofte slike ord og uttrykk for å beskrive det som driver dem til å starte arbeidet. Dette er en erfaring som er grunnleggende for oppstart av diakonal virksomhet i bevegelsen. Den er derfor helt avgjørende for hvordan pinsebevegelsen møter de diakonale utfordringene.

Ludvig Karlsen sier videre i biografien skrevet av Anne-Lill Øverby at:

«Jeg tror på kristendom drevet av Den Hellige Ånd. Da blir det liv. Da kan man være med å formidle liv til andre. Da kan man også være med å løse bundne og sette plagede i frihet. Guds plan med Jesus og evangeliet var at det skulle bli til hjelp og frelse for hele verden. Men dessverre er det blitt mye teorier, teologi og religion.» (Øverby 1991:49)

Her ser vi igjen denne holdningen som er særegen for pinsebevegelsen. Denne innebygde skepsisen til organisering og institusjonalisering. Utdanning, forskning og teorier på rusfeltet oppleves som en hindring for Guds plan, og ønskes ikke velkommen som et korrektiv til bevegelsens egne diakonale metoder. Disse holdningene opplever jeg som en svakhet for diakonalt arbeid i pinsebevegelsen.

Sett fra Evangeliesenteret ståsted har man i stor grad klart å stå i mot «presset» fra staten og ikke endt opp i tradisjonell rusomsorg. Institusjonen har klart å bevare sin egenart selv om dette nok er en kamp fra tid til annen. Andakter, forbønn, tungetale, vitnemøter, lovsang og bruk av nådegaver er en del av hverdagen i små og stor sentre rundt om i landet, og blir sett på som den viktigste metoden for endring i brukernes liv.

4.7.2 Stiftelsen Betania Alta

Stiftelsen Betania Alta har 49 sykehjemsplasser, 18 omsorgsboliger, 10 trygdeboliger, psykiatrisk dagsenter og er Finnmarks største private omsorgsinstitusjon. Institusjonen eies av Pinsebevegelsen i Norge. (Betania 2011) Den er så måte unik i Norge, og størrelsen gjør den unik

innenfor den norske pinsebevegelsen.

Arbeidet ble startet opp av Alma Halse. En forkynner i pinsebevegelsen som følte kall til Finnmark. Etter at hun kom til Finnmark fikk hun klarhet i sitt kall og ønsket å arbeide med foreldreløse barn. Etterhvert vokste arbeidet i omfang, og ble til det som idag er «Stiftelsen Betania Alta». Stiftelsen har «Omsorg for hele mennesket» som visjon. Stiftelsen har hatt et holistisk menneskesyn lenge før begrepet ble vanlig i norsk medisinsk behandling. Stiftelsen holder fast ved at den åndelige dimensjonen er en viktig del av det menneskelige liv og det blir gitt tilbud om samtale og andakt, men det utøves ikke religiøst press. (Betania 2011)

Her har vi til forskjell fra Evangeliesenteret en institusjon som velger å tone ned språket sitt med hensyn til pinseopplevelsen og karismatikken. Dette ser man tydelig på institusjonens selvpresentasjon på dennes internettside. De velger begreper som «kristent verdigrunnlag», «kristne fellesverdier» og det «å ta den religiøse dimensjon på alvor». Ingen steder dukker det opp et spesielt fokus på den tredje trosartikkel og D.H.Å som jo er så sentrale hos mange andre diakonale tiltak i pinsebevegelsen. Flere årsaker kan ligge til grunn for denne forsiktigheten, men jeg regner med at institusjonen må velge sine metoder med omhu. Denne institusjonen lever av støtte fra staten, og staten ville ha reagert hvis metodene ble for utradisjonelle. I tillegg er det slik at ved de fleste diakonale institusjoner, er ikke alle som jobber der kristne. Over tid vil dette prege profil og arbeidsmetoder.

Selv om institusjonen fremstår som et diakonalt arbeid og hviler på et kristent verdigrunnlag er det ikke lett å finne igjen pinsebevegelsens egenart. Det virker som om «Stiftelsen Betania Alta» opplever det som de fleste kristne institusjonen opplever over tid. De må følge storsamfunnet spilleregler og mister noe av sin egen identitet. Arbeidet har blitt institusjonalisert. Da er det betimelig å spørre seg om frykten vi møtte hos Ludvig Karlsen er reell. Har arbeidet i denne prosessen mistet sin pentekostale profil? Jeg vil ikke svare et ubetinget ja til det, men ser vi på bevegelsens diakonale arbeid ute i verden kan vi se at den holistiske tankegangen er voksende. Evangelisering og tiltroen til at omvendelsen alene er løsningen på diakonale utfordringer er på vikende front. Et arbeid som tar hensyn til hele menneskets behov er i stor grad bevegelsens ideal. Evangeliesenteret og Betania Alta er tildels kontraster i pinsebevegelsens møte med de diakonale utfordringen her i Norge. Evangeliesenteret har vegret seg for å ta i bruk verdslige teorier og metoder. De har stor skepsis til den institusjonaliseringen som ofte inntreffer i sosialt arbeid. Betania Alta har omfavnet de mulighetene som samarbeidet med staten åpner for, men har i den

prosessen mistet noe av sin pentekostale egenart.

4.7.3 Diakoni i den lokale pinsemenigheten

Hvor bevisst er den enkelte pinsemenighet i Norge om sitt diakonale ansvar i sitt lokalsamfunn? Jeg har tatt for meg fem store pinsemenigheter rundt om i Norge, og sett hvilke diakonale tiltak disse driver.

1. Filadelfia, Oslo

Menigheten driver besøkstjeneste og har 60 faste besøkere som besøker en eller flere personer fast. Den har også åpent et dagsenter en dag i uka hvor eldre kan komme og delta i sosialt samvær, spise sammen, trimme litt, motta nattverd og høre en andakt. Menigheten har også et sjelesorgsenter som er åpent hele uken hvor du kan komme innom for samtale, forbønn og åndelig veiledning. Menigheten har også et arbeid kalt «Timeout» som har som målsetning å være en «annerledes cafe», hvor det sosiale og litt god mat er rammen samtidig som det er åpent å delta på andakt og motta nattverd. (Filadelfia Oslo 2011)

2. Filadelfia, Kristiansand

Menigheten har siden 1997 drevet tilbudet «Filadelfia omsorgsenter». Dette er et tilbud til mennesker i nød med rusrelaterte problemer. Senteret ønsker å gi åndelig, sosial og praktisk omsorg, og har både ansatte og frivillige medarbeidere i staben. Menigheten har videre et arbeid kalt «ServiceKontakten» hvor omlag 20 frivillige medarbeidere tar på seg diverse praktiske og sosiale oppdrag. På «Torsdagstreff» som samles hver fjortende dag, møtes psykiske utviklingshemmede og deres ledsagere til sosialt samvær. I tillegg har menigheten besøkstjeneste, og den har eldretreff hver fjortende dag for voksne over 60 år. (Filadelfia Kristiansund 2011)

3. Betel, Trondheim

Menigheten driver formiddagstreff for eldre en gang i uken. Dette er en sosial samling med mat, andakt og musikk. Ellers har menigheten et rikt musikkliv, varierende gudstjenester, driver skole og barnehage, men har ikke mye arbeid rettet mot mennesker i nød. (Betel 2011)

4. Filadelfiakirken, Sarpsborg

Menigheten er med på å drive flere tiltak som møter mennesker i nød i utlandet: i Ukraina driver man et fadderbarn prosjekt som hjelper rundt 180 barn, i Georgia driver man et aldershjem og

matutdeling til de fattige og i Russland driver man en varrestue for de utslåtte. I Sarpsborg driver menigheten et formiddagstreff som møtes en gang i måneden. (Filadelfiakirken 2011)

5. Klippen, Sandnes

Menigheten driver i hovedsak to diakonale tiltak. Det ene tiltaket er å samle inn til hjelpesendinger til Ukraina. Menigheten kjører dit flere ganger i året og deler ut til fattige og trengende. Det andre tiltaket kalles Nr 13, og er en åpen kafe hvor rusmisbrukere kan komme inn å få mat, drikke og hjelp til å komme på avrusning hvis de måtte ønske det. (Klippen 2011)

Selv om dette kun er et glimt inn i den norske pinsebevegelsens diakonale virksomhet sier dette mye om omfanget og bredden av tiltak rundt om i landet. De lokale pinsemenighetene driver diakoni i lokalsamfunnet og enkelte strekker arbeidet ut i verden. Endel av aktivitetene ligner mye av det som DNK driver rundt i landet som for eksempel Eldretreff/Formiddagstreff, og enkelte steder samarbeider man om tiltaket med DNK eller andre. I de fleste tilfellene er det ikke nevneverdig forskjell i innhold hvis man sammenligner med arbeid som er drevet av DNK. Man kan med andre ord ikke ut fra beskrivelsene av tiltakene se at de er drevet av en pinsemenighet, og ikke en menighet i DNK. Arbeidet drives i «klassisk» diakonal tradisjon med fokus på nestekjærighet og det karitative.

Historisk har vekkelsesbevegelser hatt stor gjennombruddskraft i områder i verden hvor mennesker flytter fra stabile sosiale omgivelser, som det å flytte fra en liten landsby og inn i storbyen. Her kan man oppleve at normer og regler er fremmede, man opplever seg kanskje ensom og savner familie og venner. I disse omstendighetene er det mange som tiltrekkes av det aktive menighetslivet som en pinsemenighet kan tilby, hvor det gjerne kan skje noe i menigheten daglig. Menigheten fungerer da som en surrogat familie. (Miller 2007:23) Store pinsekirker har cellegrupper og aktiviteter hele uken. I tillegg har enkelte menigheter egne tiltak eller grupper som har i oppgave å ta seg av nye medlemmer eller ha et ekstra øye åpent for nye mennesker som stikker innom.

Den enkelt menighet har også en betydelig diakonal funksjon i forhold til det enkelte menighetsmedlem. De fleste av tiltakene som er beskrevet overfor, er tiltak rettet mot menighetenes egne medlemmer. Ikke minst diakonalt arbeid rettet mot menighetens eldre. Denne funksjonen er tydeligere og mer markant hos pinsebevegelsen enn hos DNK. Det er en forventning hos medlemmene i pinsemenigheten at menigheten stiller opp når livet blir vanskelig. Mange

pinsemenigheter i Norge har kun 20 – 50 medlemmer. (Pinsebevegelsen 2011) Det er med andre ord en oversiktlig forsamling. Til sammenligning har DNK menigheter med flere tusen medlemmer og har en medlemsmasse som i all hovedsak bruker kirken ved dåp, konfirmasjon, vigsel og begravelse. Fellesskapet og tilknytning til D.N.Ks menigheter er for det store flertall løst. Mange av den lokale pinsemenighetenes medlemmer har vokst opp i samme menighet og generasjons - gruppene har ofte holdt sammen sosialt i tillegg til tiden man bruker i menigheten. Dette gjør at pinsemenigheten for mange pinsevenner er den sosiale arena man kjenner og beveger seg innen. Og det er innad i dette fellesskapet de diakonale utfordringer oppstår og løses.

Pinsebevegelsen har i mange land blitt beskyldt for å ikke ønske å engasjere seg på det diakonale plan. De har hatt vanskeligheter med å koble deres egen «experience of spiritual transformation» med «the practice of social action.» (Petersen 2005:3) Douglas Petersen, professor ved Vanguard University CA, kritiserer sin egen bevegelse for ikke å bruke tid og ressurser på å koble sammen disse to arenaene. Deler av den diakonale arena oppfattes av bevegelsen som verdslig. Petersen mener at en kobling har vil føre til: «stimulate new thinking, a redefinition of methods, and out-of -the-box social strategies.» (Petersen 2005:3) Bevegelsens ønske om å holde «det himmelske» og «det verdslige» adskilt, gjør at motivasjonen for å engasjere seg diakonalt blir borte i lokalmenigheten. Man ønsker ikke å bidra på det sosiale plan da dette drar ressurser bort fra det som er viktig, nemlig menneskers frelse. (Øverby 1991:104) Først når lokalmenigheten selv møter utfordringer som sult, fattigdom, undertrykkelse og lignende i lokalsamfunnet, kommer responsen. Denne responsen som vi har sett på tidligere, står i fare for å være dårlig forberedt og organisert. Det er sjeldent å hente inn fagkompetanse og veiledning før men starter opp. Forklaringen ligger tildels i at man ikke har tro på at det er gjennom skoleutdanning at Gud utruster arbeidere til Hans rike. David Østby, tidligere pinsepastor, sier: «Når Gud kaller, spør han ikke om utrustning og kompetanse. Han ber om viljen og hjertet. Så tar han seg selv av utrustningen.» (Øverby 1991:7) Fordelen med denne tankegangen er at man har en lav terskel for å starte opp diakonale tilbud i menigheten, man føler seg myndiggjort av Gud. Ulempen er at de som driver dette arbeidet ikke har den kompetansen som skal til for å drive arbeidet profesjonelt.

4.7.4 Norske pinselederes syn på diakoni.

Ledere i pinsebevegelse, og da spesielt pastorene, har en helt avgjørende betydning for bevegelsens teologi. Vi skal nå se på to sentrale pinselederes syn på diakoni og sosialt arbeid. Disse er T.B. Barratt og Aril Edvardsen. Ingen av dem har skrevet hele bøker om temaet, ei heller egne

kapitler som tar for seg dette området i kristen tro. Det fins kun små avsnitt og bruddstykker om temaet diakoni og humanitært arbeid. Hvis vi derimot regner temaet helbredelse som en del av den diakonal virksomheten en menighet skal drive med, har de begge skrevet mye om dette emnet.

«Grunnleggerne av den moderne diakonale bevegelse var også opptatt av forbindelsen til det åndelige liv» (Nordstokke 2004:80) Ledere er viktige. Ikke minst ser vi dette i forbindelse med vekkelserbevegelser fremvekst. Da den pietistiske bevegelsen begynte å røre på seg var fokuset på den personlige omvendelse og et personlig kristenliv det viktigste, på mange måter som hos pinsebevegelsen. Pietismen og dens grunnleggere, som Kjell Nordstokke her refererer til, førte etterhvert til at diakonien i sin form endret seg. Diakonien gikk i større grad ut i samfunnet og ble etterhvert med på å legge grunnlaget for storsamfunnets omsorgsarbeid slik vi kjenner det i dag. Det blir derfor spennende å se på hvilken måte om en «ny» vekkelse, den pentekostale, og dens ledere vil komme til å bidra til endringer på det diakonale felt. Vil lederskapet i pinsebevegelsen gi diakonien en ny retning, og utvide området for diakonalt engasjement?

- T.B. Barratt

I Norsk sammenheng er T.B. Barratts plass i pinsebevegelsen unik og beskrives som Europas pinseapostel. (Borgen 1993:247) Barratts opplevelser i USA var til inspirasjon og førte til at han reiste tilbake for å dele sine erfaringer, og med seg i kofferten hadde han med seg spiren til pinsebevegelsens start både i Norge, og i Europa. Vi har allerede i denne oppgaven vært innom noen av Barratts tanker om diakoni, eller «det sosiale området» (Barratt 1950:237) som han selv kaller det. Barratt legger for dagen et syn på karitativt arbeid som jeg personlig synes er svært spennende. Barratt gir en oppskrift på 7 punkter om hvordan Jesu lære skal gjennomføres i sosiale forhold. Nesten som en «Barratts - plan for diakoni». Disse punktene er:

1. Rettferdig fordeling av rikdom.
 2. Rett til arbeid, rettferdig lønn.
 3. Syke og svake skal ha rett på forsørg.
 4. Rett til utdanning.
 5. Samfunnet må ikke gi rom for dagdriveri.
 6. Lov mot rusdrikker
 7. Kristi Ånd og sinn skal prege samfunnet.
- (Barratt 1950:239f)

Han sier som avslutning på denne opprømsingen at: «Nå har vi kort holdt fram de hovedlinjer som Jesu lære antyder.» (Barratt 1950:240) Her ser vi med andre ord Barratts forståelse av hvilke tiltak som skal til for å møte de diakonale utfordringene i hans tid. Det er tiltak som han leser ut av Jesu lære og som skal kunne komme mennesker til hjelp. Barratts skrifter må forstås inn i en tid hvor bevegelsen har stort ytre press og sees i sammenheng med en at bevegelsen ønsker å gjennomføre en «åndelig reformasjon».

Skal disse punktene være mulig å gjennomføre krever de et veldig engasjement i samfunnsliv, og ikke minst et engasjement i politikken. Men Barratt ønsker ikke at pinsebevegelsen skal engasjere seg i politiske og sosiale spørsmål, dette sies i samme skrift. Her er det også kritikk av den katolske kirke og de Europeiske statskirkene for å forsøke å gjennomføre tusenårsriket på egenhånd, uten Gud. (Barratt 1950:239) Dette viser noe av det dilemma bevegelsen ender i når den på den ene siden ønsker å endre samfunnet etter Bibelske prinsipper, men samtidig ikke vil inn i samfunnsliv og politikk. Til slutt ender Barratt med at: «Det kommer en tid – tusenårsriket – når han (Jesus) skal regjere direkte og styre nasjonene med jernstav, men ennå er det menighetens tid.» (Barratt 1950:240) Løsningen ligger med andre ord i fremtiden, og er ikke oppnåelig i dag. Dette synet vil føre til en passivitet i forhold til de diakonale utfordringene som menighetene møter i sin hverdag.

- Arild Edvardsen

Selv om Aril Edvardsen en periode var utestengt fra den norske pinsebevegelsen var han på mange måter den mest toneangivende pinsevennen i Norge i flere tiår. Hans stevner i Sarons Dal ble besøkt av kristne fra alle trosretninger og formet oppfatningen av temaer som «Åndens dåp» og «nåde gavebruk» hos mange nordmenn. Edvardsen påvirket ikke minst mange av dagens pastorer og ledere i forskjellige kristne samfunn og organisasjoner. Han var også svært aktiv på misjonsmarken og samarbeidet med alle lag av samfunnslivet i landene han oppsøkte. Vi skal nå se litt nærmere på hva han har tenkt, og hva han har skrevet om temaet diakoni.

Aril Edvardsen har skrevet mange bøker, rundt 50 stykker, og har vært svært produktiv. Bøkene er i hovedsak oppbyggelsesbøker og teologien som presenteres gjennom bøkene hans er i hovedsak klassisk pinseteologi. De fleste av bøkene hans belyser på en eller annen måte pinsefenomenet og samhandlingen den kristne bør ha med D.H.Å.

Aril Edvardsen er helt på linje med andre pinseledere når han sier at gjenfødelse eller dåpen

i vann ikke er det samme som Åndens dåp. Åndens dåp er som å regne som et nivå 2, man må ha denne opplevelsen for å kunne gå videre i sin erfaring med Gud.(Edwardsen 1965:27) Som Jesus ble født av D.H.Å i Marias liv (Luk 1:35) og senere i livet døpt av D.H.Å i Jordan (Luk 4:14ff) slik er modellen også for vårt trosliv mener han. «Pinsekraften er ikke for at vi skal bli frelst, men den er en kraft til liv og tjeneste»(Edwardsen 1965:32) Den er altså en forutsetning også for å handle etter Guds vilje, mao handle rett. Dette får konsekvenser for pinsebevegelsenes diakonisyn og diakonale løsningsmodeller, som vi skal se videre i oppgaven.

Temaer rundt karitativt arbeid dukker svært sjelden opp i bøkene hans. Dette er et tema han ikke er veldig opptatt av. I bøkene vel å merke! Det er likevel tankevekkende at en av bevegelsens mest profilerte ledere ikke tar opp dette temaet i sin litteratur. Ser vi på arbeidet som ble, og blir drevet ut fra organisasjonen han startet «Troens bevis», taler dette arbeidet et annet språk. Spesielt i etterkant av borgerkrigene i de sentralafrikanske landene Kongo, Burundi og Rwanda valgte organisasjonen å starte opp humanitær hjelp i møte med de diakonale utfordringene misjonen møtte her. Grusomhetene som møtte arbeiderne i organisasjonen satte i gang to stiftelser: «Dina Stiftelsen og «Karis Misjon». Disse tok på seg å bygge opp sentre for barn og kvinner som har blitt utsatt for seksuell vold. De har også stått i bresjen for å bygge opp flere skoler i Kongo og Burundi. Misjonen er også engasjert i den kontinuerlige fredsprosessen som foregår i regionen gjennom et nystartet arbeid kalt «Dina Peace Foundation.»

Det er vanskelig ut fra det som Aril Edwardsen har skrevet, å kartlegge hans syn på diakoniens plass i bevegelsens liv. Han bruker rett og slett liten tid på å gjøre rede for eventuelle løsninger på de diakonale utfordringene hans arbeid møtte ute i felten. Likevel ser vi gjennom arbeidet som «Troens bevis» driver, at diakonien er levende og dagsaktuell i områder hvor organisasjonen er aktiv.

4.7.5 Misjon

«Er det ikke her de store kirkesamfunn har kjørt feil montro? Disse som har glidd fra å være en åndelig vekkellesbevegelse, og valgt den etiske, sosiale og humanitære linje, oppdragelses - kristendom, isteden for gjenfødelleskristendom....Vi må aldri glemme at Guds rike er et åndelig rike, det er de åndelige våpen og den åndelige innsats som til sist alt henger på» (Jones 1950?:83 - 84).

Dette sitatet er hentet fra et festskrift skrevet i etterkant av pinsebevegelsens første misjonskurs og forteller oss noe om vekten den tidlige pinsevekkelsen legger på «det åndelige» i

tjenesten. Som vi tidligere har vært inne på kreves det en åndelig innsats for å kunne se resultater i det synlige. I denne åndelige innsatsen ligger bønn, tungetale til egen oppbyggelse, nådegaver i funksjon som: nådegaven til å tjene.

Jeg leser inn i denne teksten en kritikk av et for stort fokus på diakoni i misjonen. En kritikk av den sosiale og humanitære linjen som en del av de lutherske misjonsorganisasjonene har lagt seg på. Pinsebevegelsens misjon på denne tiden ønsket ikke i første rekke å bygge sykehus og barnehjem, men å se mennesker frelst og døpt i D.H.Å.

Det at dette er hentet fra pinsevennenes første misjonsskole gjør utsagnet enda mer betydningsfullt. Disse misjonærene skulle ut i tjeneste i Afrika, India og Kina. De færreste hadde besøkt disse landene tidligere og hadde fortsatt ikke sett forholdene de skulle jobbe under. Møtet med nøden og fattigdommen ville ganske raskt tvinge fram et fokus på omsorgsarbeid, skole og sykehus. Det er ikke dermed sagt at misjonærene oppgav sin egenart som pinsevenner. De måtte bare re-orientere seg og forholde seg til en annen kontekst enn det amerikanske og det europeiske samfunn.

”Vårt diakonale engasjement følger som en naturlig konsekvens av vårt verdigrunnlag. Hjelp til nødlidende har en klar egenverdi, også i kraft av Jesu’ eget kjærlighetsbud om at vi skal elske vår neste som oss selv”. (PYM 2009)

Pinsevennenes ytre misjon – PYM, har i dag, 65 år etter oppstarten, en annen holdning til diakoni på misjonsmarken. Nettopp møtet med nød og fattigdom krever fysisk handling og synlig omsorg for nesten. Hos PYM har diakonien blitt en svært viktig del av bevegelsens misjonsarbeid . Kanskje ville de tidlige pinselederne opplevd dette som en bevegelse i feil retning?

Pinsekirken i Norge bruker sjelden ordet «diakoni». Sitatet overfor er hentet fra hjemmesiden til PYM – Pinsevennenes ytre misjon. Misjonen driver diakonalt arbeid og har gjort et bevisst valg om å drive innenfor dette feltet. Ute i verden ser man også denne tendensen. Fokuset på diakoni er størst i pinsebevegelsens misjonsvirksomhet. Dette er et fenomen vi kjenner igjen i fra norsk misjon. I enkelte fattige land blir nøden så iøynefallende og urettferdigheten så stor at den tvinger frem handling overfor de nødlidende.

Jeg har lyst til slutt lyst til å trekke frem et av de ferskeste og kanskje mest suksessfulle prosjektene i PYM. Her ser man et godt eksempel på misjonens mulighet til å være med på å løse

diakonale utfordringer i landene man arbeider. I Kongo har pinsevennene hatt arbeid siden 1922. Dette arbeidet har ført til et nært samarbeid med de lokale pinsemenighetene og myndighetene. I 2008 ble Raftoprisen tildelt Pastor Bulambo Lembelembe Josue for hans arbeid i freds og forsoningsprosessen i landet. Foruten å stå i bresjen for bygging av skoler og helseinstitusjoner, har pastoren i samarbeid med flere andre satt i gang mange viktige prosjekter for å hjelpe de mange ofrene i det krigsherjete landet. For det første har de satt igang et arbeid for å hjelp voldtatte kvinner i Kongo. Dette arbeidet er støttet av norsk UD og gjennomføres i regi av PYM. Arbeidet begynte som et selvstendig diakonalt tiltak allerede i 1998. For det andre har misjonen arbeidet for å igjenintegre tidligere barnesoldater i Kongo. Dette arbeidet har holdt på siden 2003. Pastor Bulambos «Arbeid for fred og forsoning» startet opp i 2006 og er et viktig innspill i fredsprosessen i Kongo. (PYM 2009)

4.8 *Diakonalt arbeid i utlandet*

Vi flytter nå blikket vekk fra Norge og ut mot verden. Det er slik at de største endringene i pinsebevegelsen skjer i den tredje verden. Ikke minst gjelder dette på det diakonale området. Bevegelsen er i vekst og møter på flere diakonale utfordringer en tidligere. De diakonale løsningene er kreative og drives ofte med begrensede midler. Bevegelsen har i disse fattige landene på mange måter vært med på å modernisere kirkens diakoni og møter de diakonale utfordringene på en ny måte.

Pinsebevegelsen er inne i noe vi kan kalle en «diakonal vekkelse». Dette er spesielt tydelig når man retter blikket mot den tredje verden. Spesielt nord – amerikanske pinsevenner har de senere årene kanalisert mye midler inn i diakonale tiltak som: barnehjem, sykehus, mat til hungersrammede og lignende. Årsakene til denne utviklingen ligger i bevegelsens endrede demografi. Pinsebevegelsen i de vestlige landene er ikke lenger fattige mennesker for å si det helt enkelt. «Pentecostals no longer see the world as a place from which to escape – the sectarian view – but instead as a place they want to make better.»(Miller 2007:30)

4.8.1 Global pentecostalism

Det å møte omgivelsenes behov er ikke alltid like enkelt. Mange tiltak krever mye midler, både økonomiske og menneskelige ressurser. Dette har pinsebevegelsen i Sør -Amerika, Afrika og

Asia løst ved å finne alternative løsninger på de lokale utfordringene. Selv om dette ikke er unikt for pinsebevegelse alene, kan man se at engasjementet er tilpasset lokalsamfunnet. I Uganda er det kampen mot AIDS, på Filipinene er det fattigdomsspørsmålet, i Sør – Afrika er det rasisme spørsmålet, i Bangkok er det utfordringene rundt prostitusjon, i Sør – Amerika fins mange sosiale programmer rettet mot vold i hjemmet og i India er det kampen mot fattigdom som engasjerer mange pinsemenigheter. (Miller 2007:55) Poenget med denne oppramsingen er ikke nøyaktig å viser hva bevegelsen driver med i de enkelte landene, men gir en pekepinn på dets evne til å engasjere seg i nærmiljøets diakonale utfordringer.

Undersøkelsen gjort av Donald E. Miller og Tetsunao Yamamori viser en veldig bredde i sosialt engasjement og varierte diakonale metoder i møte med utfordringene. I studien sin klassifiserte de arbeidet i åtte forskjellige hovedgrupper. (Miller 2007:42) På mange måter kan man sammenligne disse åtte punktene med DNK diakoniplan og dets fire hovedsøyler: «nestekjærlighet», «fellesskapsbyggende arbeid», «kamp for rettferdighet» og «vern om skaperverket». Forskjellen ligger i at disse åtte punktene ikke er «vedtatt» som pinsebevegelsens diakonale satsningsområde, men er en kartlegging av det som allerede drives. De åtte punktene er:

1. Barmhjertighets tjeneste

- med hensikt å gi mat, klær, og hus til fattige.

2. Nødhjelp

- arbeid som responderer på kriser som tørke, flom og jordskjelv.

3. Utdanning

- bygge og drive barnehager og skoler.

4. Rådgivning

- i forbindelse med rusavhengighet, ekteskapsproblemer og psykiske spørsmål.

5. Medisinsk assistanse

- bygge sykehus, tannlegekontor, psykiatriske tjenester.

6. Økonomisk utvikling

- mikrokreditt, jobb trening, bygge billige boliger.

7. Kunst og kultur

- trening i musikk, dans og drama.

8. Politisk endring

- kjempe mot korrupsjon, overvåke valg og sloss for levelig lønn.

(Miller 2007:42f)

Mangelen på empirisk data om bevegelsens sosiale arbeid gjør at Miller og Yamamoris undersøkelse har fått mye oppmerksomhet i bevegelsen. Den betegnes som helt unik og har vært savnet. (Petersen 2005:2) For å kunne gi et svar på hvordan pinsebevegelsen møter de diakonale utfordringene, skal vi nå se på åtte utvalgte diakonale tiltak fra denne undersøkelsen. Eksemplene viser at det fins et kontekstuel aspekt ved bevegelsens diakonale arbeid. Fire er fra Afrika, tre er fra Asia og et av tiltakene er Sør – Amerika. Jeg har forsøket å plukke ut åtte helt forskjellige arbeid for å vise variasjonen i de tiltak som finnes.

– Eksempel 1 - Afrika

I Uganda som er svært hardt rammet av følgene av AIDS epidemien, har Kampala Pentecostal Church bygd opp alternative «barnehjem». I og med at mange barn har mistet sine foreldre til sykdommen, er behovet stort for tiltak rettet mot denne gruppen. Menigheten har bygd opp små landsbyer for barna hvor hver hytte drives av en alenemor med ansvar for åtte barn. Hun går faktisk så langt at hun adopterer disse barna som sine egne. Til hver landsby er det knyttet et hjelpeapparat med bla lege og sosialarbeidere. Hver hytte har i tillegg en «husfar» som fungerer som en mannlig rollemodell for guttene i hytten. Disse er frivillige fra menigheten som kommer hver lørdag for å motiver og disiplinere. De fungerer også som barnas forbedere og åndelige veiledere. (Miller 2007:68)

– Eksempel 2 - Afrika

Også i Kenya er AIDS problematikken en stor utfordring. Landet har et stor gruppe barn som ikke har fast bosted, de mangler tilgang til mat og har få skoletilbud. Disse barna forsøker flere menigheter å jobbe blant, barna velger selv om de ønsker hjelpen og valgene de tar er basert på den tilliten de føler til menighetens sosialarbeider. En time utenfor Nairobi har menigheten «Nairobi Pentecostal Church» bygd opp et arbeid for gatebarn. Her bor de, spiser og går på skole. De eldre barna får arbeidstrening, spesielt er mekaniske fag populært. Rapporten viser at denne utdannelsen ikke er forbeholdt guttene men at jenter også får mekaniker utdanning. Det bor i overkant hundre barn her i alderen tre til atten år. Barnas dag starter med en personlig bønnestund 05:30 for deretter å møtes i kirken til morgenandakt. Barna møter videre til skole eller arbeidstrening. Det går igjen hos de fleste av disse diakonale tiltakene at det forventes at brukerne er aktivt med i religionsutøvelsen. I hvor stor grad det avkreves et personlig trosliv er ikke godt å si, det sier denne rapporten ingenting om. (Miller 2007:72)

– Eksempel 3 - Afrika

Sør Afrika har fra apartheid - tiden fortsatt en todeling i befolkningen. Flertallet av den sorte befolkningen er fortsatt svært fattige, mens de hvite sitter på det meste av ressursene. Flertallet i lederskapet i pinsemenighetene er «rike» hvite, mens flertallet av medlemmene er fattige sorte. Fordi en så stor del av menigheten er fattige mennesker, er det diakonale arbeidet i mange av menighetene svært oppegående. Dette er tydelig både i forkynnelse og i menighetens økonomiske disponeringer. «Pastor Geoff Brand felt strongly that the church had a social responsibility to serve the community – the entire community» (Miller 2007:75)

En tradisjonell Sør - Afrikansk «barnehage» består av 40 – 50 barn med en «granny» som passer på. Barna blir ikke stimulert til lek eller læring, men må være innendørs i et fellesrom uten noen mulighet til lek. Dette hadde Pastor Geoff Brand lyst til å endre og fikk menigheten sin; «Highway Assembly of God», med på dette. Den første barnehagen ble bygd ved siden av kirken og regnes som en viktig del av menighetens arbeid. En av de viktigste grunnelementene i dette arbeidet er at halvparten av barna skal være barn av hvite og den andre halvparten skal være barn sorte familier. Resultatet av dette blir at barna av de rike går i barnehage med barnet til tjenestepiken, kokka og gartneren. (Miller 2007:79)

– Eksempel 4 - Afrika

Deliverance Church i Kampala, Uganda arbeider blant døende AIDS ofre. I løpet av noen år har menigheten trent opp smågrupper på 10 – 15 mennesker som hjelper forlatte AIDS - ofre til en verdig død. På grunn av lite kunnskap om sykdommen og hvordan den smitter, forlater ofte familien den syke i frykt for selv å bli smittet. Menigheten og de som er trent opp har i løpet denne perioden betjent 7000 døende. (Miller 2007:118)

– Eksempel 5 - Sør -Amerika

I en fattig bydel i Caracas, Venezuela, er det en liten menighet som driver små grupper i hjemmene for ungdom som sliter. Arbeidet forsøker å endre de unges holdninger i forhold til rus og sex, og hjelpe ungdom som på en eller annen måte har opplevd overgrep. Mange er vokst opp i hjem med rusproblematikk og fraværende foreldre. Ungdommene opplever disse gruppesamlingene som et sted hvor man blir sett, og de voksne blir reserve mor/far i tillegg til å være rollemodeller. De har stramme etiske regler innad i gruppa, og de strekker seg langt i det å ta vare på hverandre. På mange måter fungerer disse gruppene på samme måte som andre, mer tvilsomme, ungdomsgrupper

i dette fattige området av byen, i det at man har en felles norm og en «rett» oppførsel. Å ha hatt en erfaring med D.H.Å er grunnleggende, det er billetten inn i gruppens kjerne, det er også disse opplevelsene som gjør at ungdommene radikalt endrer livet sitt. Et element som dukker opp i samtalen med ungdommene, er at den «ekstatiske» møteformen i pinsevekkelsen, med lovsang, tungetale og sterke følelser, er med på å gjøre det enklere å leve seksuelt avholdene. (Miller 2007:87)

– Eksempel 6 - Asia

I Hong Kong arbeider Jackie Pullinger blant narkomane og forsøker å hjelpe disse til et rusfritt liv. Metoden hun og medarbeiderne bruker er veldig enkel, og veldig særegne for pinsebevegelsen og enkelte andre karismatiske menigheter. Tidligere rusmisbrukere som har blitt kristne får med seg aktive rusmisbrukere til menighetens hjelpesenter/menighetslokale. Etter en kort samtale dem imellom begynner den nyomvendte og be for sin nye venn. Det er ingen forkynnelse inne i bildet, kun bønn og da gjerne i tunger. Ofte begynner rusmisbrukeren som er invitert inn også å tale i tunger. I og med at dette skjer mener behandlerne at det skjer en helbredende prosess hos den nyankomne. De som ønsker det blir videre invitert til å delta på en fellesamling. Dette er å regne som trinn to i hjelpeprosessen. Her kommer en større gruppe sammen for lovsang og helbredelse. De erfarne kristne opplever i løpet av det timeslange møtet å få «kunnskapsord» som er med på å løse følelsesmessige knuter hos de rus-avhengige. Håpet er å kunne nå inn til årsaken til misbruket og løse misbrukeren fra avhengigheten. De som nå måtte være motiverte for å bli rusfri, blir tilbudt et opphold ved en av fire avrusningsstasjon. På den største stasjonen knyttet til arbeidet er det plass til 150 stykker. To grunnpilarer er fundamentet for arbeidet: ubetinget kjærlighet og overnaturlig inngripen. (Miller 2007:101f)

– Eksempel 7 - Asia

I India er de diakonale oppgavene blant barn nesten for overveldende. Her er det ikke uvanlig å se hele familier leve hele livet sitt på fortauene. India har ikke mange kristne, to til tre prosent og dette gjør at det diakonale arbeidet blir smått i forhold til behovene. Et arbeid som tas frem i rapporten fra Miller/Yamamori, er et arbeid drevet av ekteparet Pavamani. De jobber blant barn av prostituerte. Hver kveld, mens mor arbeider som prostituert, er flere hundre barn samlet hos ekteparet og deres hjelpere. Her får de mat, lager små enkle ting som kan selges på gata, synger sammen og hører bibelhistorier. (Miller 2007:74) Hovedbehovet for disse barna er å kunne være et trygt sted mens mor er ute å arbeider. Barna ville vært svært utsatt for overgrep av forskjellig art

hvis de skulle gått rundt i denne fattige bydelen alene hver kveld. Utfordringen i dette arbeidet blir å videreutvikle tiltaket slik at flere av barnets behov blir dekket. Jeg tenker da spesielt på skolegang.

– Eksempel 8 - Asia

Etter hver gudstjeneste i en pinsekirke i Bangkok åpnes dørene til en gratis medisinsk klinikk. Her kan menighetens medlemmer og andre komme til undersøkelser og behandling. De som jobber her disse timene er selv doktorer og sykepleiere som er medlemmer i menigheten. På kort tid har denne ideen begynt å spre seg til andre pinsemenigheter rundt i landet. Man har også startet med å videresende pasienter til spesialister som deler denne visjonen. (Miller 2007:117)

Mye av arbeidet nevnt overfor kunne vært startet og drevet av andre kirkesamfunn. Det er også tydelig at mye av bevegelsens arbeide rundt i verden er inspirert av andre kirkesamfunns diakonale tiltak. I eksemplene overfor vil jeg spesielt trekke frem eksempel 5 og 6 som eksempler på det jeg vil si er arbeid drevet av «den pentekostale metode». Dette innebærer ønsket om at D.H.Å skal være den som gjør endringer i den nødlidende og forvandle mennesket og dens omgivelser.

Mye av bevegelsens arbeidet blant barn og ungdom bærer preg av to ting. For det første ønsker man å bygge karakter, gjennom skolegang, rutiner og veiledning. For det andre kommer det tydelig frem at barna og ungdommen ønskes inn i et kristelig liv, og gjerne da være aktive i menighetenes gudstjenesteliv. Flere spørsmål dukker da opp: Hvor enkelt er det å være et såkalt «vanskelig» barn i disse sammenhengene? Kan et barn som er negativt og stiller kritiske spørsmål til troen og de religiøse opplevelsene, få det ekstra vanskelig i dette miljøet? Jeg kan ikke svare på disse spørsmålene, og undersøkelsen gir ingen svar på disse type spørsmål. De får bare bli hengende. Men jeg tror det er en utfordring for bevegelsen å «legge lista» lavest mulig i det diakonale arbeidet, ikke minst når det kommer til åndelige spørsmål.

Studien gjort av Donald E. Miller og Tetsunao Yamamori gir innblikk i hvordan bevegelsen møter de diakonale utfordringene. Konklusjonen av denne studien er todelt: for det første er myten om at bevegelsen ikke arbeider sosialt usann. De engasjerer seg i de sosiale utfordringene som måtte være aktuelle for området menighetene befinner seg i. For det andre har bevegelsen ikke reflektert nok rundt arbeidet teologisk. Det er en manglende kobling mellom bevegelsens fokus på en personlig åndelig forvandling ved D.H.Å og den enkelte kristnes sosiale eller diakonale handlinger. (Miller 2007:102f)

4.9 *Pentekostal diakoni*

Vi skal nå se på hva som er særskilt for den pentekostale diakonien og på hvilken måte denne særegenheten preger metodene pinsebevegelsen velger i møte med diakonale utfordringer. Motivasjonen for å drive diakonal virksomhet ligger som hos andre kirkesamfunn i Bibelens oppfordring til å ta vare på nesten. Her ligger ikke de store forskjellene, men når det kommer til inspirasjon og gjennomføring vektlegger bevegelsen interaksjonen med D.H.Å sterkere enn de fleste andre kirkesamfunn. Bevegelsen er opptatt av at arbeidet preges av D.H.Å og at diakonale løsninger som blir valgt er inspirert av Ånden. «En menighet som skal ha høy åndelig standard, må bygges av mennesker med åndelige kvalifikasjoner» (Pethrus 1984:236)

4.9.1 «Å leve i Ånden»

«Å leve i Ånden innebærer å dyrke et fellesskap med Ånden, bevisst å arbeide for og lengte etter fellesskap med ham». (Svensson 1991:203) Åndsdaopen er inngangsbilletten til et liv i Ånden, men det å «leve i Ånden» krever en kontinuerlig fokus på samfunnet med Ham. Vi har tidligere konstatert at pinsebevegelsen ikke mener å tro at åndsdaopen ikke først og fremst har til hensikt å gjøre livet godt og fint, men er en kraftkilde til å kunne tjene Herren og nesten. Pinsepredikanten Steve Sampson sier det rett ut: «Du mottar ikke Den Hellige Ånds Gave for din egen skyld!» Hensikten med gavene fortsetter ham, er for å kunne «oppmuntre og styrke våre medmennesker». (Sampson 1992:111f) Her starter den pentekostale diakonien, på samme måte som de andre oppgavene i en pinsemenighet har den åndsdaopen som grunnlag for tjenesten.

Det å kunne lage et «møtested» mellom mennesket og D.H.Å er et mål i de fleste sammenkomster i bevegelsen. En sammenkomst hvor Ånden ikke er tilstede, enten det er menighetens årsmøte eller et bønnemøtet i forkant av gudstjenesten, er ikke ønskelig. (Edwardsen 1976:87) Hvis man da opplever at D.H.Å er fraværende starter en jakt på årsaken til dette. Et problem i denne sammenhengen er at «måleapparatet» for å kjenne på om Ånden er tilstede eller ikke, er det enkelte menighetsmedlem. Det kan skape en stor grad av fordømmelse og selvforakt hvis man ikke kjenner Åndens tilstedeværelse. Og det kan hindre videre diakonalt arbeid i menigheten hvis man ikke «kjenner» at dette arbeidet er sanksjonert av D.H.Å. Et annet problem i denne sammenhengen er at mye diakonalt arbeid ikke fremstår som spesielt «åndelig», snarere tvert imot, det kan være oppgaver som oppleves som svært så verdslige, men likevel er helt avgjørende å ta tak i for å hindre menneskelig lidelse og nød.

Dr. Paul Yonggi Cho har i boken sin «Suksess» tatt for seg hvordan en skal lykkes som

menneske og som kristen. I boken tar han for seg hvordan nådegavene er nøkkelen til denne suksessen. (Cho 1980:75f) Det man skal ha i mente når man leser Dr. Cho, er han ikke et produkt av den amerikanske trosbevegelse eller herlighetsteologi. Han har heller bygd en kristen teologi på egne erfaringer og asiatisk tradisjon. Han vokste opp i et krigsherjet Sør – Korea og levde i fattigdom i mange år. Han opplevde etterhvert den kristne tro som en myndiggjørende kraft i livet, til endring og nyorientering. Han trekker spesielt frem nådegaven «visdomsord» og sier om denne: «Når vi står overfor et vanskelig problem, kan vi ikke løse dette med menneskelig viten. Men går vi til Gud i bønn, gir han oss sin visdom og hjelper oss til å løse uoverstigelige vanskeligheter.» Det er mulig å «løse uoverstigelige vanskeligheter». (Cho 1980:76) Hans budskap er at ingenting er umulig, og om man er fattig eller rik betyr dette ingenting bare man er utrustet med de rette nådegavene. For mennesker i fattige deler av verden lyder en slik åndelig tilnærming svært besnærede.

To områder vil på en spesiell måte være synlig i bevegelsens praktisk teologi. Dette er områder som bygger under for den enkeltes diakonale tjeneste og som påvirker det diakonale arbeidet i bevegelsen verden over.

- **For det første:** Det å oppleve å være i besittelse av Guds kraft kan naturligvis være svært besnærende. Det kan oppleves myndiggjørende for den enkelte, man opplever seg ikke alene i ens beslutninger og føler seg styrket av at Gud er med i valgene en gjør for sin tjeneste.

- **For det andre:** Medlemmer i bevegelsen får en veldig sterk tro på muligheten for endring i eget liv. Leif Svensson, tidligere leder ved Filadelfiamenigheten i Jönköping skriver i sin bok: *Åndens nye liv*. «Hva skjer når Den Hellige Ånd føder mennesker på ny? Livet forvandles. Den egoistiske blir uselvisk. Laster man er behersket av mister sin kraft når livets Ånd tar over». (Svensson 1991:39) Uansett om det som skjer i et menneske i en slik livsforvandlende øyeblikk er virkelig, eller om det er en slags «placebo – effekt», vil det ha en sterk innvirkning på mennesket på flere plan. Man ser i bevegelsens diakonale innsats en sterk vektlegging på at de man hjelper bør ha en slik opplevelse, ikke minst gjelder dette i forhold til arbeid med rusmisbrukere.

Hvis det problemet som en opplever i det synlige har rot i det usynlige, vil det medføre at en ikke kan ordne problemet i den fysiske verdenen. Man er avhengig av i finne årsaken og løsningen i den åndelige verden. Dette gjør at en del av diakonien, i pinsebevegelsens øyne, må utføres på det åndelige plan. En slik tanke kan føre til en sterk grad av dualisme og en nedtoning av reell fysisk

hjelp til den nødlidende. Dette er en utfordring for pinsebevegelsen.

4.9.2 Verdensbilde

Historisk har pinsevevnenne vært svært «himmelvendte». Allerede fra starten var bevegelsen opptatt av Jesu gjenkomst, og de mente den var snart. De første misjonærene i pinsebevegelsen kjøpte bare enveisbilletter til misjonsfeltene, og mange Assemblies of God skoler og menigheter har ikke hatt sparekontoer før i de senere årene. Tanken var at «hvis Jesus kommer igjen i morgen, hvorfor skal vi ha mange penger i banken» (Miller 2007:21) Når man trekker frem forskjeller mellom D.N.K og pinsebevegelsen støter vi på noe så grunnleggende som forskjellige verdensbilder. Det sterke fokuset bevegelsen har på D.H.Å, åndsåp og nådegavene krever et verdensbilde hvor disse tingene blir viktige og «virkelige». Det kjempes en kamp i det usynlige mellom Gud og djevelen. Kampen om mennesket foregår i det åndelige og kan bare vinnes i det åndelige. (Somdal 1990:306f) Jeg har grunn for å tro at dette gjør mye med pinsebevegelsens diakonisyn og preger møtet bevegelsen har med de diakonale utfordringene.

Mennesket består av ånd, sjel og legeme, men viktigst av disse er ånden. Det er det enkelte menneskets ånd som kan være i direkte kontakt med D.H.Å, og det er her det egentlige mennesket befinner seg. Det er menneskets ånd som en gang skal til himmelen. (Somdal 1990:295f) I menneskets ånd finner vi også dets viktigste utrustning; nådegavene. Dette ligger til grunn for bevegelsens skepsis til det synlige og til det som måtte være av ” denne verden”. Bevegelsens grunnvoll ligger i dets fokus på «det åndelige». De verdiene som oppstår med bakgrunn i dette verdensbildet blir så overført til diakonien som får en pentekostal egenart og blir annerledes sammenlignet med de fleste andre kirkesamfunn. Man ser spiren til en alternativ forståelse av diakoni, en «pentekostal diakoni». Vi snakker ikke bare om en viss forskjell i holdninger og etikk, men faktisk om et alternativt verdensbilde.

Engasjementet i den sosiale og politiske sfære påvirkes av bildet man har av verden. Diakonien krever at kirken våger å agere med og i verden. Faren ved å ha et verdensbilde som det store deler av pinsebevegelsen har, er at dette bildet er med på nedvurdere den fysiske verdens relevans og dermed også diakoniens relevans.

4.9.3 Myndiggjørende

Allerede fra pinsevekkelsens første dager i 1906, kunne kvinner tale, profetere, tale i tunger

og lignende. Kvinnene opplevde en likhet med menn og en frihet til tilbedelse som var helt unikt i sin samtid. «There was a total absence of racial discrimination. Blacks, whites, Chinese, and even Jews attended side by side to hear Seymour preach» (Synan 1997:132) Også sorte opplevde å være likestilt med hvite i vekkelsens første dager. Dette skulle bli vanskeligere etterhvert som bevegelsen vokste og spredte seg utover Amerika. Men pinseerfaringen hadde med andre ord en frigjørende effekt som ikke var planlagt eller som ikke kunne kontrolleres etterhvert som bevegelsen vokste.

«We must not write off Pentecostals as hopeless, otherworldly, only concerned with private morality and irrelevant as far as society's needs are concerned. They may have only just begun, but an enormous transformation is now taking place» (Anderson 2004:278)

Det er ikke bare i boken til Allan Anderson man kan lese om at det er en endring på gang i pinsebevegelsen. Pinsevekkelsen er bare hundre år gammel, forholdsvis ny sammenlignet med den katolske og den lutherske tradisjon. Den er i gang med å rydde nytt land, mye tyder på at bevegelsen er og vil bli svært viktig i årene som kommer i områder som har vært preget av fattigdom og undertrykkelse.

Noe av årsaken til dette er at pinsebevegelsen er grunnleggende demokratisk. Den bygger på at den enkelte kristne er bærer av D.H.Å og Guds nådegaver. Den bærer med seg en frigjørende og myndiggjørende kraft som burde være ideell for forandring i land med et demokratisk underskudd. I de fleste pinsekirker spørres det ikke etter hudfarge, alder, sosial status eller kjønn for å bli gitt muligheter og for å utføre oppgaver innad i menigheten. Dette burde være et glimrende utgangspunkt for forandringer. Disse verdiene vil så vandre ut i lokalsamfunnet, for så å videre påvirke nasjonalt. Likevel er kritikken fra mange forskere at bevegelsen er «allergisk» mot å involvere seg i sosialt og politisk liv. Bevegelsen har mao et potensiale den ikke har tatt i bruk. Professor i sosiologi, Michael Wilkinson sier rett ut at de ikke helt skjønner implikasjonen av deres egen teologi. Pinsebevegelsens teologi skulle ført til like stort sosialt engasjement som bevegelsens engasjement rundt evangelisering. (Wilkinson 2007:72)

Pinseerfaringen, dåpen i D.H.Å, er myndiggjørende. Utfordringen for pinsebevegelse er nå at teologien og forkynnelsen følger etter. Fokuset må ikke bare være himmelvendt men også føre til endringer i enkelte menneskes hverdag og gi bevegelsen mot til å møte de diakonale utfordringene på en helhetlig måte.

4.9.4 Innenfra eller utenfra

Skal kristendommen påvirke det enkelte mennesket innenfra eller utenfra? Skal kirkens arbeid starte med å endre strukturer, lover og regler for at mennesker skal få det bedre innenfor disse rammene eller skal kirken forsøke å forvandle mennesket innenfra, slik at regler, lover og strukturer i samfunnet til slutt endres fordi mennesket er forvandlet? Svaret på disse spørsmålene vil legge sterke føringer for hvordan et hvert kirkesamfunn forsøker å løse de diakonale utfordringene og videre valget av diakonale metoder.

«Evangeliet og Den Hellige Ånd arbeider innenfra og ut». (Smith 1986:43) Dette prinsippet er viktig i pinsebevegelsen. Det er det indre mennesket som er arbeidsarena for D.H.Å. Det er her Gud kan endre mennesket og her grunnlaget for langsiktig hjelp blir lagt. Ikke minst gjelder dette for å kunne hjelpe rusmisbrukere og mennesker som sliter psykisk og emosjonelt. David Wilkerson, en kjent pinsepastor fra New York sier at rusavhengige må oppleve en indre befrielse for å bli fri. Den fysiske avhengighetsfølelsen som rusmidlet gir er kun en liten del av problemet. Derfor er metoden i arbeidet hans å be D.H.Å om å gripe inn til endring gjennom forbønn og samtale. Selve avrusningsarbeidet kommer i neste rekke. (Svensson 1991:64)

Det som kalles «progressive pentecostalism» forsøker ikke å reformere sosiale strukturer eller å arbeide politisk, men jobber på grasrotplan for å hjelpe enkeltmennesket. «..trying to build the Kingdom of God one person at a time» (Miller 2007:5) Pinsebevegelsen ønsker å endre mennesket en etter en, og endringen skal skje gjennom møtet med D.H.Å. For å endre samfunnet forsøker man å dyrke frem en ny generasjon kristne som etterhvert vil komme i politiske posisjoner og få jobber i offentlig sektor. Fordi disse menneskene er forpliktet på kristen etikk og har opplevd en indre forvandling, vil de gjøre de rette valgene i møte med urettferdighet og korrupsjon. (Miller 2007:125)

4.9.5 Ettermøtet

Mye av pinsebevegelsens menighetspleie og fellesskapsbyggende arbeid foregår i «ettermøtet». I ettermøtet blir menigheten invitert frem til området rundt talerstolen, det vil si det stedet som tilsvarer koret i et kirkebygg i DNK. I første del av ettermøtet blir det ofte invitert frem mennesker med konkrete behov, disse blir kalt frem av taleren eller møtelederen. Taleren kan da ha opplevd å bli minnet om sykdommer, smerter, åndelig nød eller andre plager. Tilhørerne som mener

å tro at nettopp de er dem som skal komme frem, forteller at man kjenner dette på kroppen. Ofte beskriver man denne kallelsen til å gå frem med å kjenne på fysiske ting som; hjertebank, pustebesvær, svette og andre kroppslige signaler. I andre delen av ettermøtet åpner møtelederne for alle som måtte ønske forbønn. Nå blir menighetens nådegaver satt i funksjon på en spesiell måte og flere av menighets - medlemmene trer inn i sin funksjon som sjelesørgere og forbedere. Både sang, bønn og tale tidligere i møtet er med på å lede frem til ettermøtet som ofte består av en kort samtale og en forbønnshandling. (Miller 2007:130f) Ikke alle pinsemøter avsluttes på denne måten. Søndagsgudstjenesten har ofte fokus på forkynnelse eller undervisning i Guds ord. Ettermøtene gjennomføres stort sett i forbindelse med kveldsmøtene eller vekkelsesmøter som de også kalles. (Borgen og Haraldsø1993:253f).

Lovsang er en form for tilbedelse som er typisk for pinsemenigheten. Den har også en funksjon i møtene. Både før, under og i ettermøtet. Tanken er at lovsangen åpner for et møte mellom Gud og mennesket. Lovsangerne fungerer ikke bare som musikere, men har en bevisst omsorgsrolle. Mennesker beskriver seg møtt av D.H.Å og forteller om en helbredende effekt av lovsangen. Følelser som angst, depresjon, ensomhet og lignende blir borte (Miller 2007:24f)

Ettermøtet som diakonal arena er ikke unikt for pinsebevegelsen, men bevegelsen har satt det i system og ønsker at menighetens medlemmer skal søke hit for å få sine behov dekt. Dette fører til en opplevelse av nærhet og tillit hos menighetens medlemmer. Utfordringen ligger i at man må være villig til at det som måtte plage en; fysisk, sjelelig eller åndelig, blir eksponert ettersom man er svært synlig i det man går frem til forbønn.

4.9.6 Helbredelse

Omsorg for den syke har tradisjonelt vært en oppgave for diakonien. I diakoniens historie er denne tjenesten svært tydelig, og fremveksten av sykehus og sykehjem i vår del av verden hviler på ideen om kristen nestekjærlighet. Dette er pinsebevegelsen enig i. Omsorg for den syke hører hjemme i diakonien. (Jacobsen 1983:132) Likevel snakker vi om forskjeller i tilnærmingen til oppgavene. Det er viktig for bevegelsen å fremholde at Guds rike er et overnaturlig rike, et rike som holdes oppe ved Guds kraft. Mye av omsorgen for den syke blir derfor fokusert mot den ene overnaturlige hendelsen: helbredelsen. (Edwardsen 1965:82f) I dette lyset blir det vanskelig å se verdien av selve besøket, samtalen, det sosiale og kanskje den fysiske kontakten som et sykebesøk vanligvis inneholder. Dette innholdet av besøket står i fare for å bli annenrangs, og besøket vurderes som «mislykket» hvis forbønnen ikke blir gjennomført eller at forbønnen ikke gir det ønskede

resultatet. Men er det virkelig slik pinsebevegelsen tenker?

Alf Somdal skriver: «Det er vår plikt som kristne mennesker å hjelpe de syke og lidende både åndelig og materielt.» og «Hvis dette skal lykkes, må vårt forhold til Gud være i orden. Den kristne som vil bli brukt av Gud, må ikke leve i bevisste synder.» og «Vi er kalt til både å være «den gode samaritan» og samtidig helbrede den syke i Jesu navn.» (Somdal 1990:275) Her er det flere ting å ta tak i. For det første mener bevegelsen i følge Somdal å ta seg av den syke «åndelig og materielt» og kanskje i den rekkefølgen? For det andre kreves det for å lykkes i vår omsorg for den syke at vi har vårt i orden med Gud. Og for det tredje mener forfatteren at «den gode samaritan» skal ha omsorg for den syke, som besøke, pleie og bistå med økonomisk hjelp. Men helbredelsen skilles ut som noe «annet», og er ikke en del av det som «den gode samaritan» arbeider med. Disse tre punktene signaliserer at bevegelsen i første rekke ønsker å drive med helbredelse, gjennom forbønn, og dernest hjelpe mennesket på andre måter.

For igjen å bruke D.N.K som et speil: Gunnar Lislerud skriver at bønn om helbredelse bør skje på følgende måte: «gjennom Ordets forkynnelse, ved bønn, håndspåleggelse, absolusjon, salving med olje og ved deltakelse i Herrens nattverd, overføres Kristi seier over fordervsmaktene til lidende mennesker.» (Hestvold 1971:66) Pinsepastor Roger Skaug beskriver en lignende «smørbrødtype» for pinsebevegelsen; «ordets forkynnelse», «generell forbønn med håndspåleggelse», «krav til personlig tro og bekjennelse», «forbønn fra en med nådegaven til å helbrede», «kroppens egen helbredelsesprosess». (Skaug 1994:73f) Det som er forskjellig hos disse to skribentene er i hovedsak Lisleruds fokus på sakramentets kraft, spesielt da nattverden. Mens Skaug trekker frem en forskjell i hvem som ber, med eller uten nådegaven til å helbrede. Ellers er mye likt; ordets forkynnelse, bønn, håndspåleggelse er grunnstammen.

Roger Skaug har i avsnittet ovenfor tatt med kravet til «personlig tro». (Skaug 1994:74) Pinsebevegelsen blir ofte assosiert med ”stor” eller ”liten” tro i tilknytning til helbredelsen. Den enkeltes mål av tro vil være avgjørende for om vedkommende blir frisk. Jeg har selv møtt mennesker i min jobb som diakon i D.N.K som uttrykker at de er skuffet over oppbakkingen fra den pinsemenigheten de tilhørte da de enten ble syke eller mistet noen som sto dem nær. «Og la oss gjøre det helt klart fra begynnelsen av at alt vi måtte si eller gjøre som forverrer påkjenningene for de syke, er totalt forkastelig!» (Somdal 1990:275) Somdal peker her på noe viktig. Forbønnshandlingen kan bli mer enn en pine enn en velsignelse. Kravet om å «tro» seg til en helbredelse i tillegg til sykdommens egne plager har blitt kritisert fra flere hold. Mitt

helhetsinntrykk etter å ha vært igjennom mye av pinsebevegelsens oppbyggelseslitteratur er likevel positivt. De fleste bøker som omhandler temaet helbredelse, er flinke til å fokusere på omsorgen for den syke. Det å be for en syk er en omsorgshandling, ikke først og fremst en troshandling.

4.9.7 Hensikten med diakonien

«Vi tror at en gjennomgripende opplevelse av frelsen i Kristus Jesus er det beste botemiddel mot alle laster. Det har vist seg at en slik erfaring har maktet å løse dem som har vært sterkest bundet av alkoholisme, narkomani og kriminalitet.» (Pethrus 1984:166)

Hvilken hensikt har man for å drive diakoni i pinsebevegelsen? Kan det være slik at man egentlig driver diakoni for at mennesker skal bli frelst? Hvis dette er tilfelle, tar man ikke diakonien på alvor. Diakonien vil oppleves som uærlig, og brukerne av diakonale tiltak vil aldri være helt sikker på motivasjonen bak hjelpen. De som arbeider innen dette feltet vil heller ikke gå inn i arbeidet med de rette holdningene, og selve diakonien vil bli betraktet annenrangs. I møte med en slik tankegang må diakonien hevde sin rett. Den må være troverdig.

Mye av bevegelsens energi har gått med på å skape et klart skille mot verden. Grensen mellom det som var «verdslig» og det som var «åndelig» måtte være tydelig. Dette førte til en veldig fokus på overfladiske ting som; sminke, hårlengde, kinobesøk og lignende. Det gjorde også at mange menigheter ble sekteriske. Man skulle ikke menges med ikke – kristne, og helst bare ha pinsevenner i omgangskretsen. En av historiene Miller/Yamamori kom borti på sin reise var historien til en pinsepastor i Singapore. En ikke - kristen hadde kommet til ham for forbønn for sin syke sønn. Pastoren svarte at han ikke ville be for barnet før pappaen ble en kristen. Den natten fikk ikke pastoren sove og opplevde at D.H.Å talte til ham om at det var galt å koble Guds kjærlighet til betingelser om omvendelse. Neste dag oppsøkte han familien og ba for gutten. Dette er oppdagelsen som gjøres i flere og flere pinsemiljø. Man leser Bibelen på en ny måte. I stede for å fokusere på versene om Jesu gjenkomst leser man Jesu ord om i ham *er* Guds rike kommet til jorden, med alt det måtte innebære. (Miller 2007:60)

Det er slik at i den tradisjonelle pinsebevegelsen har det ikke vært så stort fokus på diakoni. Tanken om at Jesu gjenkomst var nær, førte til at alt lys ble satt på misjon og evangelisering. Det ble derfor viktigere å bruke ressursene på å redde mennesker fra helvete enn å løse diakonale utfordringer. (Miller 2007:21) Men som vi allerede har sett tidligere i oppgaven, er dette i endring.

Diakonien skal stå på egne ben, og resultatet av hjelpen skal ikke behøve å ende i en omvendelse. «Progressive pentecostalism» er en bevegelse som endrer pinsebevegelsen innenfra. Når bevegelsen møter diakonale utfordringer er holdningen til diakoniens funksjon en annen nå enn for noen år tilbake. (Miller 2007:126f)

Maggie Gobran, en pinsevenn som arbeider blant fattige i Kairos slumområde, engasjerte seg i utgangspunktet for å se mennesker frelst. Dette endret seg og hun ble motivert til diakonal tjeneste etter et syn hun hadde mens hun samtalte med en ung jente fra slummen. Da Maggie tilbød jenta nye sko, svarte jenta at moren trengte sko mer enn henne. I det øyeblikket så Maggie Jesu øyne stirre på henne, og det gikk opp for henne at hun gjennom å betjene de fattige kom i Jesu nærhet. Mamma Maggie som hun kalles av barna hun arbeider blant, driver i dag 32 barnehager i slummen. (Miller 2007:57)

4.9.8 Innenfor og utenfor

Ikke alle som har vært i kontakt med pinsevekkelsen, eller som har vokst opp i denne sammenhengen har gode og positive erfaringer. Mange er historiene om at det å ikke oppleve Åndsdåp og tungetale har skapt frustrasjon og sorg. Det har blitt et klasseskille mellom de som har opplevelsene og de som ikke har de. De som har opplevd dette har følt seg utenfor og tilsidesatt av Gud og kanskje kjent på misunnelse i forhold til andre menighetsmedlemmer. Dette er et problem som er mye større enn bevegelsen har vært villig til å innse. Her er det mørketall. Menighetene har ikke selv vært flinke nok til å fange opp de som har gått skuffet bort. Et større fokus på menighetens diakonale oppdrag og diakonal forkynnelse rettet mot dette tema ville avhjulpet den vanskelige situasjonen mange har kommet opp i.

Også de fleste menigheter i D.N.K sliter med kjernegrupper og lag-grupper. Her er det ikke så mye nådegavene som står i fokus, men spørsmålet om engasjement. Er man for eksempel med i menighetsråd, kor, diakoniutvalg er man innenfor, dukker man kun opp til julegudstjenesten er man utenfor. Dette er trist og må tas tak i. Likevel opplever jeg ikke dette som like alvorlig som det å være innenfor eller utenfor i pinsebevegelsen. Å mota gaver er tegn på noens gunst, at noen bryr seg og setter pris på en. Når man derimot ikke får gaver tyder dette på at noe er galt i relasjonen og at noe bør rettes på. For en pinsevenn som ikke opplever å få noen nådegaver kan dette oppleves som en stor påkjenning. Dette problemet møter jeg oftest hos mennesker som er vokst opp i bevegelsen. De har ikke opplevd åndsdåp og har ikke tungetale. Dette opplevde jeg også i mitt arbeid i

Evangeliesenteret. De nyomvendte rusmisbrukerne som ikke opplevde disse tingene, følte seg utenfor. De undret seg over hvorfor Gud ikke ville møte dem slik Han hadde møtt de andre på sentret. Dette er en global diakonal utfordring pinsebevegelsen møter hver dag, men bruker liten tid på.

5 Konklusjon

Fra å være en liten og ubetydelig bevegelse i manges øyne, har pinsebevegelsen vokst til å bli en av de største kirkesamfunn i verden. I enkelte land i Asia, Afrika og Sør – Amerika er dette kirkesamfunnet i ferd med å bli det dominerende. Denne fremgangen, fra å være en marginal vekkellesbevegelse til å bli en globalt kirkesamfunn, gjør at bevegelsens funksjon endres. Ikke minst ser vi dette tydelig på området diakoni. Bevegelsen har et voksende selvbylde og bærer i seg grensesprengende krefter. Myten om at bevegelsen ikke arbeider diakonalt er usann. De engasjerer seg i de sosiale utfordringene som måtte være aktuelle for området menighetene befinner seg i og har et kontekstuellet aspekt i sin tilnærming til diakonien. Bevegelsen møter de samme diakonale utfordringene som andre kirkesamfunn, men velger i mange tilfeller alternative metoder i møtet med disse utfordringene.

Pinsebevegelsen er i behov av en felles diakoniforståelse. Den hadde vært tjent med en «plan for diakoni». Arbeidet i bevegelsen oppstår for tilfeldig og drives sporadisk. Man får ikke bygget opp en felles diakonal kompetanse og diakoniens egenverdi blir ikke ivaretatt i pinsebevegelsens nåværende diakonale arbeid. Bevegelsen har ikke reflektert nok rundt det diakonale arbeidet teologisk, det er en manglende kobling mellom bevegelsens fokus på en personlig åndelig forvandling ved D.H.Å og den enkelte kristnes diakonale ansvar. Unntak fins naturligvis, da vil jeg spesielt trekke frem PYM og det arbeidet som de driver uten på misjonsmarken.

Pinsemenighetene er spesielt gode til å ivareta sine egne medlemmers diakonale behov. De små gruppene, bibelgrupper, bønnefelleskap og annet, er en av bevegelsens viktigste arenaer for fellesskapsbyggende arbeid. Menigheten har en diakonal funksjon i forhold til det enkelte menighetsmedlem, ikke minst kommer dette tydelig frem i den delen av gudstjenesten som kalles «ettermøtet». Denne funksjonen er tydeligere og mer markert hos pinsebevegelsen enn i de fleste andre kirkesamfunn. Pinsemenigheter i Afrika, Asia og Sør – Amerika består ofte av de samme menneskene som man ønsker å hjelpe, noe som gjør arbeidet utfordrende. Menighetene er de hjelpetrengende.

Pinsebevegelsen har mye positivt å bidra med i kampen for en rettfærdig verden. Bevegelsens teologi er preget av håp, ikke bare for den neste verden men også for denne. Områdene som bevegelsen vokser mest i er områder som preges av fattigdom og undertrykkelse. Her har bevegelsen et stort potensiale i og med at det ikke settes spørsmålstejn ved hudfarge, kjønn, alder eller sosial status. Alle kan utrustes av Gud gjennom åndsdaåpen og oppleve D.H.Ås gjenoppbyggende

kraft. Likevel har pinsebevegelsen vanskeligheter med å nå sitt fulle potensiale. De havner i et dilemma når de på den ene siden ønsker å endre samfunnet etter bibelske prinsipper men på den andre siden ikke ønsker å gå aktivt inn i samfunnsliv og politikk. I de fleste politiske spørsmål ønsker ikke bevegelsen å engasjere seg og tar man for eksempel miljøspørsmålene som mange er opptatt av i dag, har ikke denne nye kunnskapen ført til et spesielt engasjement i bevegelsen.

Pinsebevegelsen har en innebygd skepsis til institusjonalisering. Utdanning, forskning og teorier på de diakonale feltene oppleves som en hindring for Guds plan, og ønskes ikke velkommen som et korrektiv til bevegelsens egne diakonale metoder. Disse holdningene er til hindring for det diakonale arbeidet i pinsebevegelsen. I tillegg kommer pengemangel og mangel på utdannede arbeidere som også gjør at bevegelsen sliter med å gjennomføre større diakonale programmer. Pinsebevegelsens kongregasjonalistiske ordning gjør pastorene veldig viktige, men pastorene i de enkelte menighetene forstår ofte ikke de bakenforliggende årsakene for de utfordringene distriktet hans står overfor.

Pinsebevegelsen forkynner diakoni i alt for liten grad, bevegelsen har også lite litteratur om emnet og har ingen egen diakonal utdanningsinstitusjon, hverken her i Norge eller i utlandet. Skulle pinsebevegelsen ønske å videreutvikle sin diakoni er det her støtet bør settes inn. Diakonien har ikke den posisjonen den bør ha i et kirkesamfunn på denne størrelsen.

Grunnlaget for at vi kan snakke om en egen «pentekostal diakoni» er bevegelsens vektlegging av D.H.Å og nådegavene. Nådegavene er de kristnes arbeidsredskaper. Det er innad i bevegelsen en voksende oppfatning om hvordan man kan inkludere D.H.Å og nådegavene i det diakonale arbeidet. Selve utøvelsen av diakonien utføres i hovedsak av mennesker som har nådegaven til å tjene.

Til grunn for den «pentekostale metode» ligger overbevisningen om at alle utfordringer har sin rot i «det åndelige». I ytterste konsekvens kan ikke diakonale utfordringer løses i den fysiske verden og vil kreve en åndelig løsning. Det er her bevegelsens diakoniskiller seg mest fra andre kirkesamfunns diakoni. På grunn av dette blir diakonien annerledes enn diakonien i for eksempel DNK, ikke først og fremst i selve arbeidet som utføres, men i grunnsyn og i holdninger. Dette blir ikke minst tydelig i forbindelse med sykdom. Mye av omsorgen for den syke kommer til uttrykk gjennom den ene overnaturlige hendelsen: bønn for den syke og forventningen til at denne skal oppleve helbredelse.

Det mest spennende som skjer i pinsebevegelsen disse dager blir kalt: «Progressive Pentecostalism». Dette nye begrepet, innført av Donald E. Miller og Tetsunao Yamamori (Miller 2007), beskriver et endret syn på de diakonale utfordringene en pinsemenighet velger å engasjere seg i. Mange av de mest kreative og visjonære diakonale tiltakene som har blitt startet de senere årene har nettopp blitt startet av pinsemenigheter. Dette er spesielt synlig i verdens fattige storbyer. Arbeidet er gjennomgående holistiske, man ønsker å møte hele menneskets behov, ånd, sjel og legeme. Noen av disse tiltakene har blitt presentert i denne oppgaven og illustrerer den «diakonale veknelsen» bevegelsen preges av i vår tid.

Litteratur:

Anderson, Allan (2004). *An introduction to Pentecostalism*. Cambridge: University Press.

Barratt, T.B. (1949). *Fra brytningsårene. Minneutgave*. Oslo: Filadelfiaforlaget

Barratt, T.B. (1950). *Verdens midtpunkt – Jesus. Minneutgave*. Oslo: Filadelfiaforlaget.

Betania Alta (2011). *Historie*. [online]

Fra http://www.betania-alta.no/wwwroot/htm_filer/Historien.html [hentet mars 22, 2011]

Betel (2011). *Betel Trondheim*. [online]

Fra <http://beteltrondheim.no> [hentet mars, 22 2011]

Bloch – Hoell, Nils (1956). *Pinsebevegelsen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Borgen, Peder og Haraldsø, Brynjar (1993). *Kristne kirker og trossamfunn*. S 17, S243 – 256. Trondheim: Tapir Forlag.

Burgess, Stanley M. (1988). *Dictionary of Pentecostal and charismatic movements*. Zondervan.

Cho, Paul Yonggi (1980). *Den fjerde dimensjon*. Kvinesdal: Logos forlag.

Cho, Paul Yonggi (1980). *Suksess!* Kvinesdal: Logos forlag.

Cleary, Edward (1997). *Power, Politics, and Pentecostals in Latin Amerika*. Boulder: Westview Press.

Dempster, Murray W (1999). *The globalization of pentecostalism*. Oxford: Regnum books International

Den norske kirke (2011). *Medlemskap i Den norske kirke*. [online]

Fra: <http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=230> [hentet april 19, 2011]

Edvardsen, Aril (1965). *Åndens dåp. Åndens gaver*. Kvinesdal: Troens Bevis forlag.

Edvardsen, Aril (1976). *Guds kongedømme – riket i den Den Hellige Ånd*. Kvinesdal: Logos forlag.

Edvardsen, Aril (1992). *Falne guder og den nye verdensordning*. Kvinesdal: Logos forlag.

Engelsviken, Tormod (1981). *Den Hellige Ånd i kirkens liv*. Oslo: Luther Forlag.

Evangeliesenteret (2011). *Om Evangeliesenteret*. [online]

Fra http://www.evangeliesenteret.no/om_oss.html [hentet mars 17, 2011]

Filadelfia Kristiansand (2011). *Filadelfia Kristiansand*. [online]

Fra <http://www.filadelfiakristiansand.no> [hentet mars, 22 2011]

Filadelfia Oslo (2011). *Filadelfia Oslo*. [online]

Fra <http://www.filadelfia.no> [hentet mars, 22 2011]

- Filadelfiakirken (2011). [online]
Fra <http://www.filadelfiakirken.org> [hentet mars, 22 2011]
- Foss, Ø. (1992). *Kirkens diakoni i bibelteologisk, historisk og etisk belysning*. Aarhus: Aarhus universitetsforlag.
- Hestvold, Ove (1971). *Diakoni i dag*. Stavanger: Nomi Forlag.
- Hughes, Ray H (1992). *Åndsfylt forkynnelse*. Trondheim: Rex Forlag.
- Jones, Spencer (1950?) *Pinsevennenes første misjonskurs. Minneskrift*. Oslo: Johansen og Nielsen.
- Jacobsen, Leif (1983). *De åndelige gaver – en nøkkel til kirkevekst*. Kvinesdal: Logos Forlag.
- KA (2011). *Diakoni og samfunn*. [online]
Fra <http://www.ka.no/raadsarbeid/politikk/diakoni-og-samfunn> [hentet januar 4, 2011]
- Kirkens Nødhjelp (2008) *Beslutningspåvirkning*. [online]
Fra <http://www.kirkensnodhjelp.no/Arbeidet-vart/Hvordan-vi-jobber/Beslutningspavirkning/> [hentet april. 10 2011]
- Kirkerådet (2007). *Plan for diakoni i Den norske kirke*. Oslo: Kirkerådet, Den norske kirke.
- Klippen (2011). [online]
Fra <http://www.klippen.net/index.php?id=5> [hentet mars, 22 2011]
- KUI (2010). *Diakoni i kontekst*. [online]
Fra http://www.kui.no/doc//diakoni/studieplan%20%20Diakoni%20i%20kontekst%20_endelig_.pdf [hentet april 03, 2011]
- Leenderts, T.Aa., (2005). *Når glassflaten brister*. S305 -321. Oslo: Verbum.
- Matre, Frank M (1987). *Som en mektig flod*. Oslo: Filadelfiaforlaget.
- Miller, Donald E. & Yamamori, Tetsunao (2007). *Global pentecostalism*. Los Angeles: University of California press.
- Nordstokke, Kjell (2004). *Det dyrebare mennesket*. Oslo: Verbum.
- Norge idag (2008). *Romanifolket*. [online] Fra <http://www.idag.no/aktuelt-oppslag.php3?ID=15495> [hentet april 17, 2011]
- Petersen, Douglas (2005). *A moral imagination: Pentecostal theology and praxis of social concern in Latin America*. [online]
Fra http://www.agts.edu/faculty/faculty_publications/klaus/dmiss/moral_imagination.pdf [hentet november, 3 2010]
- Pethrus, Lewi (1984). *Brytningstider. Seierstider*. Kvinesdal: Logos forlag.

Pinsebevegelsen i Norge (2007). *Skoleprosjekt*. [online] Fra <http://www.pinsebevegelsen.no> [hentet april 16, 2011]

PYM (2009). *PYMs diakonale arbeid*. [online]
Fra <http://pym.no/sider/tekst.asp?side=777> [hentet november, 3 2010]

Sampson, Steve (1992). *Lytt til Den Hellige Ånd. Forvent deg Mirakler*. S95 – 125.
Torp: Livets ord forlag.

Skaug, Roger (1994). *Nådegavebruk for alminnelige mennesker*. Oslo: Rex Forlag.

Smith, Chuck (1986). *Frukten er kjærlighet*. Trondheim:Rex forlag.

Somdal, Alf (1990). *Tro og lære*. S97 – 151, 271 – 299, 306 – 317. Larvik: Filadelfiaforlaget.

Svensson, Leif (1991). *Åndens nye liv*. Oslo: Rex forlag.

Synan, Vinson (1997). *The Holiness-Pentecostal Tradition*. Grand Rapids: Eerdmans Publishing.

Wilkinson, Michael (2007). *Some observations for assessing pentecostal social action*. [online]
S71 -79. The Oxford Center for Mission studies. Fra: <http://tm.sagepub.com> [hentet januar 4, 2011].

Øverby, Anne-Lill (1991). *Ennå skjer det under*. Trondheim: Rex forlag.